

Epistula contra tria capitula

**Ἴσον ἐπιστολῆς ἀντιγραφείσης παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ
Χριστιανικωτάτου βασιλέως Ἰουστινιανοῦ πρὸς τινὰς γράψαντας καὶ
ἐκδικήσαντας Θεόδωρον τὸν δυσσεβῆ καὶ τὰ αὐτοῦ πονηρὰ δόγματα καὶ
τὴν λεγομένην Ἰβὰ ἐπιστολὴν καὶ τὰ συγγράμματα Θεοδωρήτου τὰ
κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως γεγραμμένα**

1 Γράμματα ὑμῶν ἔδεξάμεθα, ἅπερ ἀναγνόντες ἐθαυμάσαμεν ὑμᾶς μὴ ἐννοήσαντας τὴν τοῦ κυρίου διδασκαλίαν λέγοντος 20μᾶθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ 20, ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ὑπερηφανίας ἀρθέντας, ὡς πάντας τοὺς ἱερεῖς τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐξουδενῶσαι καὶ μόνους ὑμᾶς αὐτοὺς ἐκ πάντων δικαιοῦσαι, καθάπερ ἐκεῖνος ὁ Φαρισαῖος ὃς οὐδὲ τὸν τελώνην κατακρίνας ἐδικαιώθη. καὶ ἐν ὅσῳ ἠλπίζομεν ὑμᾶς ὅμοια τοῖς λοιποῖς ἱερεῦσι φρονεῖν, ἠῦρομεν παρ' ἐλπίδας ἐκεῖνα ὑμᾶς ἐκδικούντας τὰ καὶ τῷ θεῷ καὶ τῇ ὀρθῇ πίστει ἐναντιούμενα. καὶ ὅμως τοιαύτην ἀσέβειαν ἐκδικούντες ἴσους ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι τοῖς ἀποστόλοις ὑπελάβετε λέγοντες μὴ ὀφείλουν τινὰ ὡς ἀγροίκους ὑμᾶς ὀνειδίζειν, ἐπειδὴ καὶ ὁ θεὸς ἀγροίκους προσέταξεν κηρύττειν τὸ εὐαγγέλιον. καὶ ἡμεῖς μὲν εἰ καὶ ἀγροίκους, ὡς λέγετε, ὑμᾶς ἐκαλέσαμεν, διὰ τοῦτο οὕτως εἴπομεν, ἐπειδὴ ἀγνοοῦντες τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν τε καὶ παράδοσιν καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τοιαύτην ἀσέβειαν ἐκδικεῖτε, τοὺς ἀποστόλους δέ, οὓς ὑμεῖς ἀγροίκους καλεῖτε, ὁ θεὸς ἐπελέξατο ἑαυτῷ καὶ τοῦ ἰδίου πνεύματος καὶ χάριτος καὶ σοφίας ἐπλήρωσε καὶ οὕτως αὐτοὺς ἀπέστειλεν, ἵνα τὰ ἔθνη τὰ τὸν θεὸν ἀγνοοῦντα πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν ὀδηγήσωσιν, ὅθεν καὶ αὐτοῖς μόνις τοῖς ἀποστόλοις εἶπεν 20ὕμεῖς ἐστέ τὸ φῶς τοῦ κόσμου 20. φανεροὶ τοίνυν ἐστέ, καθάπερ ὁ ἀπόστολος εἶπεν, 20μὴ νοοῦντες μήτε 20 ἂ λέγετε, 20μήτε περὶ τίνων 20 διαβεβαιουῦσθε, ὅτι ἐτολμήσατε καὶ τοῖς ἀποστόλοις ἑαυτοὺς ἐξισῶσαι καὶ τοὺς πατριάρχας καὶ πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐνυβρίσαι. τοσοῦτον δὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν οὐκ ἐφυλάξατε, ὅτι τὸ ἐν μηδενὶ χρόνῳ γενόμενον ὑπὸ Χριστιανῶν ἐτολμήσατε ποιῆσαι. πάντων γὰρ τῶν μακαριωτάτων πατριαρχῶν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔνωσιν ἐχόντων οὐδεὶς ἑαυτὸν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐχώρισεν, εἰ μὴ φανερῶς αἰρετικῆι μανίᾳ κατείχετο, ὅπερ ὑμεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος ποιεῖν ἐσπουδάσατε. ἀλλ' εἰ καὶ τοῦτο γέγονεν παρ' ὑμῶν, ὅμως ἡμεῖς οὐ παύομεθα πᾶν ὅτιοῦν πρὸς ἐπανόρθωσιν ὑμετέραν καὶ ποιοῦντες καὶ γράφοντες. ἐπειδὴ τοίνυν ἐγράψατε λέγοντες διὰ τοῦτο ἡμᾶς σπουδὴν ποιήσασθαι τὰ τρία ταῦτα κεφάλαια καταδικασθῆναι, τουτέστι Θεόδωρον μετὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων καὶ τὴν λεγομένην Ἰβὰ ἐπιστολὴν καὶ τὰ Θεοδωρήτου συγγράμματα, ἵνα τὸ θέλημα πληρωθῆι τῶν ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἑαυτοὺς χωρισάντων, γινώσκετε ὅτι ἡμεῖς οὐ δι' ἐκείνους ἐποιήσαμεν τοῦτο, ἀλλὰ πρῶτον μὲν διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν προειρημένων κεφαλαίων, ἔπειτα δὲ ὅτι τινὲς τὸ Νεστορίου ὄνομα σιωπᾶν προσποιούμενοι διὰ τῶν προειρημένων κεφαλαίων αὐτὸν Νεστόριον καὶ τὴν κακοδοξίαν αὐτοῦ εἰσαγαγεῖν ἐπεχείρουν τὴν ἀσέβειαν τῶν κεφαλαίων τούτων τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ προσάπτοντες, διὰ τοῦτο ἡμεῖς, εἰ καὶ φανερὰ ἦν ἡ τῶν αὐτῶν κεφαλαίων ἀσέβεια, ὅμως ἠρωτήσαμεν τοὺς ἱερεῖς τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τί περὶ τούτων φρονοῦσιν. οἵτινες δεῖξαι βουλόμενοι ὅτι τὴν τοιαύτην ἀσέβειαν ἡ καθολικὴ ἐκκλησία οὐδὲ ἔσχε ποτὲ οὐδὲ ἔχει, κατεδίκασαν καὶ αὐτοὶ τὴν τοιαύτην δυσσεβίαν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων καταδεδικασμένην. οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας κεχωρισμένοι περὶ τούτων τῶν κεφαλαίων λόγον τινὰ ποιοῦνται εἰδότες ὅτι ταῦτα οὐδεὶς δύναται Χριστιανοῦ προσηγορίαν ἔχων ἐκδικεῖν, ἀλλὰ τῷ ὄρωι

έναντιούνται τῆς ἀγίας ἐν Καλχηδόνι συνόδου τῶι περὶ τῆς πίστεως προενεχθέντι πρὸς κατάκρισιν Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς καὶ τῆς αὐτῶν ἀπιστίας. οἱ γὰρ τοῖς ὀρθοῖς τῆς ἐκκλησίας ἐναντιούμενοι δόγμασιν ἐπιθυμοῦσιν μᾶλλον τὰ μνημονευθέντα ἀσεβῆ κεφάλαια ἐκδικεῖν τὴν ἀγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, ἵνα διὰ ταύτης τῆς προφάσεως τοὺς ἀπλουστέρους ἀπατήσωσι καὶ τὸν Χριστιανὸν λαὸν τῆς ἐκκλησίας χωρίσωσιν. 2 Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε δύο εἴδη τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην περιέχειν ἐπιστολήν, ἐν μὲν ὅτι ὀρθῶς, ὡς λέγετε, κατὰ Ἀπολιναρίου ἠγωνίσασθε, ἕτερον δὲ ὅτι κἂν εἰ ἔδοξεν ὁ γράψας τὴν ἐπιστολήν τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον διασύρειν, ὅμως τοῦτον τὸν σπῖλον τῆς ὑβρεως ἐν τῶι τῆς ἐπιστολῆς ἀνέτρεψε τέλει, καὶ διὰ τοῦτο λέγετε ὀφείλειν τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιστολήν ὀρθόδοξον κρίνεσθαι, δῆλοι καθεστήκατε ὅτι οὔτε τὸ ὕφος οὔτε τὴν δύναμιν ἔγνωτε τῆς αὐτῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς. κατὰ Ἀπολιναρίου γὰρ οὐδὲν περιέχει, ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον Ἀπολιναριαστὴν καλεῖ, καὶ οὐδὲ ἐν τῶι τέλει ἢ αὐτὴ ἀσεβῆς ἐπιστολὴ ἀνέτρεψε τὰ κατὰ τοῦ αὐτοῦ ἐν ἀγίοις εἰρημένα Κυρίλλου. μᾶλλον μὲν οὖν τὰ χεῖρονα κατ' αὐτοῦ ἐν τοῖς τελευταίοις εἶπεν, προιόντες δὲ ὅμως καὶ πᾶσαν τὴν ἀσεβείαν τῆς λεγομένης Ἰβᾶ ἐπιστολῆς καὶ τὴν ματαιότητα τῶν κεφαλαίων ὧν περ ἐπέμψατε, ἀποδείξωμεν. πάντων γὰρ ἀναγνωσθέντων τῶν παρ' ὑμῶν γεγραμμένων σφόδρα ἐλυπήθημεν ὅτι εἰς τοιαύτην ἐνεπέσατε πλάνην ἄνθρωποι ἐξ ἐκείνης ὄντες τῆς χώρας ὅπου αἰεὶ πρὸ ὑμῶν ἡ ὀρθὴ πίστις ἀμώμητος ἐφυλάχθη. ὅθεν ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν εἶναι καὶ πρὸς τὰ ῥηθέντα ὑμῶν κεφάλαια ἀντιγράψαι καὶ παραινέσαι ὑμῖν ταύτης τῆς ἀσεβείας καὶ τοῦ ἀσεβοῦς ὑμῶν διδασκάλου ἀποστῆναι τοῦ τὰ προειρημένα κεφάλαια συγγραψαμένου. ἀπατήσαι γὰρ θέλων ὑμᾶς ῥήματά τινα προήγαγεν ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ἅτινα νοήσας κακῶς προσαρμόσαι ῥήμασι τισι τῆς προειρημένης ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς ἐπεχείρησεν. ὅπερ οἱ αἰρετικοὶ πάντες ποιοῦσι ῥήματά τινα τῶν θείων γραφῶν παρερμηνεύοντες καὶ πρὸς τὴν διεστραμμένην ἑαυτῶν μεταφέροντες ἔννοιαν. καὶ δοκεῖ ἡμῖν ὁ ἀσεβῆς ὑμῶν διδάσκαλος ἢ μὴ ἀνεγνωκέναι τὴν ἀνώνυμον ἐκείνην ἐπιστολήν ἢ ἀνεγνωκέναι μὲν, κακούργως δὲ ῥήματά τινα ταύτης προαγαγεῖν, τὰ πλείονα δὲ καὶ χεῖρονα σιωπήσαι. λεγούσης γὰρ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς περὶ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου καὶ τοῦ ἀσεβοῦς Νεστορίου ὅτι ἐκάτεροι κατ' ἀλλήλων βλαβεροὺς λόγους ἔγραψαν καὶ ὅτι Νεστόριος μὲν ἔλεγεν τὴν μακαρίαν Μαρίαν μὴ εἶναι θεοτόκον, ὡς νομισθῆναι τοῖς πολλοῖς ἐκ τῆς Παύλου τοῦ Σαμοσατέως αἰρέσεως εἶναι, Κύριλλος δὲ βουλόμενος τοὺς Νεστορίου ἀνατρέψαι λόγους ὦλισθεν καὶ ἐνέπεσεν εἰς τὸ Ἀπολιναρίου δόγμα, φανερόν ἐστιν ὅτι ὁ γράψας τὴν ἐπιστολήν τῆι Νεστορίου μανία κεκρατημένος δείκνυται, ὃς αὐτὸν μὲν Νεστόριον ἀρνούμενον θεοτόκον εἶναι τὴν ἀγίαν παρθένον Μαρίαν μέχρι μόνης τῆς τινῶν ὑποψίας ἐληλυθέναι φησίν, οὐ μὴν αἰρετικὸν ἐκ τούτου φανῆναι· τὸν ἐν ἀγίοις δὲ Κύριλλον τὸν τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλον εἰς τὸ Ἀπολιναρίου δόγμα ὀλισθησαί δισχυρίζεται καὶ πεσεῖν, διότι εἶπεν αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι. καὶ ταῦτα μὲν τὰ ῥήματα παραλέλοιπεν, ὡς εἰρήκαμεν, ὁ διδάσκαλος ὑμῶν γινώσκων ὅτι ὁ λέγων τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον ὀλισθησαί καὶ πεσεῖν καὶ αἰρετικούς καλῶν τοὺς τούτου λόγους πᾶσαν καταδικάζει τὴν ἐκκλησίαν τὴν πατέρα καὶ διδάσκαλον εἰκότως Κύριλλον ἔχουσαν. πῶς δὲ οὐκ ἔφριξε λέγων ὡς ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλλος αἰρετικὸς ἐστίν, ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος ἄνθρωπος γέγονε καὶ ὅτι οὕτω λέγων διαφορὰν τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῶι οὐχ ὁμολογεῖ; διὰ τούτων γὰρ τῶν λόγων οὐ μόνον τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον μέμφεται, ἀλλὰ καὶ τὸν εὐαγγελιστὴν τὸν λέγοντα ὅτι 20^ο λόγος σὰρξ ἐγένετο 20 καὶ πάντας τοὺς προφήτας τὴν διὰ σαρκὸς ἐπιδημίαν αὐτοῦ τοῦ θεοῦ λόγου κηρύξαντας καὶ μάλιστα Ἰερεμίαν τὸν λέγοντα 20οῦτος ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν· μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὥφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη 20 καὶ πάλιν

Ἡσαΐαν λέγοντα τὸ παιδίον θεὸν ἰσχυρὸν καὶ πρὸς τούτοις τὸν ἀπόστολον Παῦλον λέγοντα ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῇ 20ὸ καταβάς αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα²⁰. καὶ γάρ, ὡς ἐκεῖνος ὑμῶν ὁ διδάσκαλος παραφρονῶν λέγει, μέμψεώς εἰσιν ἄξιοι καὶ οἱ προφήται καὶ οἱ εὐαγγελισταὶ καὶ οἱ ἀπόστολοι λέγοντες ὅτι αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος ἐνηνθρώπησεν, ὡς διὰ τούτων τῶν ῥημάτων τροπὴν τῆς θεότητος εἰς τὴν ἀνθρωπότητα λέγοντες γεγενῆσθαι. οἱ δὲ αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον ἐνανθρωπήσαι μὴ ὁμολογοῦντες φανεροί εἰσι τὸν Χριστὸν ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναι καὶ κατὰ χάριν υἱὸν θεοῦ ὀνομάζεσθαι λέγοντες, ὡς ἡ κακοδοξία Νεστορίου καὶ Θεοδώρου τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ λέγει. αἱ γὰρ θεῖαι γραφαὶ καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ταύταις ἀκολουθοῦντες αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον τὸν ἀόρατον τὸν ἀσώματον τὸ ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς τὸν πρὸ αἰώνων καὶ ἀχρόνως ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα αὐτὸν κατελθεῖν καὶ σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι λέγουσιν. καὶ ὁ μὲν ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὰ θεοφάνια οὕτω λέγει 3 Αὐτὸς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ὁ προαιώνιος ὁ ἀόρατος ὁ ἀπερίληπτος ὁ ἀσώματος ἡ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀρχὴ τὸ ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ ἀρχετύπου ἢ μὴ κινουμένη σφραγὶς ἢ ἀπαράλλακτος εἰκὼν ὁ τοῦ πατρὸς ὄρος καὶ λόγος ἐπὶ τὴν ἰδίαν εἰκόνα χωρεῖ καὶ σάρκα φορεῖ διὰ τὴν σάρκα καὶ ψυχῇ νοεραῖ διὰ τὴν ἐμὴν ψυχὴν μίγνυται τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἀνακαθαίρων καὶ πάντα γίνεται πλὴν τῆς ἁμαρτίας ἄνθρωπος κυηθεὶς ἐκ τῆς παρθένου καὶ ψυχὴν καὶ σάρκα προκαθαρθείσης τῷ πνεύματι· ἔδει γὰρ καὶ γέννησιν τιμηθῆναι καὶ παρθενίαν προτιμηθῆναι. 4 Τὰ παραπλήσια δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος ἐν τῷ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγῳ κατὰ Ἀρειανῶν οὕτω λέγει Ὁ γεννηθεὶς ἄνωθεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἀρρήτως ἀφράστως ἀκαταλήπτως αἰδίως αὐτὸς ἐν χρόνῳ γεννᾶται κάτωθεν ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας. 5 Καὶ πάλιν ὁ ἐν ἁγίοις Βασίλειος πρὸς Ἀμφιλόχιον γράφων ἐν τῷ ὀγδόῳ κεφαλαίῳ οὕτως εἶπεν Οὐ γὰρ τοσοῦτον οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ τὰ μεγέθη τῶν πελαγῶν καὶ τὰ ἐν ὕδασι διαιτώμενα καὶ τὰ χερσαῖα τῶν ζώων καὶ φυτὰ καὶ ἀστέρες καὶ ἄηρ καὶ ὧραι καὶ ἡ ποικίλη τοῦ παντὸς διακόσμησις τὸ ὑπερέχον τῆς ἰσχύος συνίστησιν ὅσον τὸ δυνηθῆναι τὸν θεὸν τὸν ἀχώρητον ἀπαθῶς διὰ σαρκὸς συμπλακῆναι τῷ θανάτῳ, ἵνα ἡμῖν τῷ ἰδίῳ πάθει τὴν ἀπάθειαν χαρίσῃται. 6 Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Αὐγουστῖνος ἐπίσκοπος ἐκ τῆς τῶν Ἄφρων χώρας ἐν τῇ περὶ τοῦ συμβόλου ἐκθέσει ταῦτα λέγει Εἶπε καὶ σύ, Ἀμβρακοῦμ προφήτα, μαρτυρίαν περὶ τοῦ Χριστοῦ. 20κύριε²⁰, φησὶν, 20εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην· κατενόησα τὰ ἔργα σου, ὁ θεός, καὶ ἐξέστην²⁰. ποῖα ἔργα τοῦ θεοῦ οὗτος θαυμάσας ἐξέστη; μήτι τὴν κτίσιν τοῦ κόσμου; μὴ γένοιτο· ἀλλ' ἄκουσον πρὸς τί ἐξέστη. 20ἐν μέσωι²⁰, φησὶ, 20δύο ζώων γνωσθήσῃ²⁰· τὰ ἔργα σου ὅτι σὺ ὁ θεὸς λόγος σὰρξ ἐγένου· 20ἐν μέσωι δύο ζώων γνωσθήσῃ²⁰. τίς ὢν μέχρι τίνος κατέβης; ἐκοτῆναί με πεποίηκας ὅτι ὁ λόγος δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, ἐν φάτνῃ ἐτέθης. 7 Τὰ ὅμοια δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Λέων πάπας Ῥώμης ἐν τῇ πρὸς Φλαβιανὸν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολῇ οὕτως εἶπεν Ὁ ἀπαθὴς θεὸς οὐκ ἀπηξίωσε παθητὸς εἶναι ἄνθρωπος καὶ ὁ ἀθάνατος νόμοις ὑποκεῖσθαι θανάτου. 8 Καὶ ταῦτα μὲν αἱ τε θεῖαι γραφαὶ καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες εἰρήκασιν· ὅσον δὲ πρὸς τοὺς ὑμετέρους λόγους, κατηγορίας εἰσὶν ἄξιοι ὡς σύγχυσιν τῆς σαρκὸς καὶ τῆς θεότητος εἰσάγοντες, ἐπειδὴ αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον ἄνθρωπον γεγενῆσθαι εἰρήκασιν, ὅποτε καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον λέγοντα αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον ἄνθρωπον γενέσθαι σύγχυσιν εἰσάγειν διὰ τούτων τῶν ῥημάτων εἰρήκατε. ὅτι δὲ ὁ τὴν ἐπιστολὴν γράψας τῇ Θεοδώρῳ κατεχόμενος μανίαὶ ἠρνήσατο τὸν θεὸν λόγον ἄνθρωπον γεγονέναι, ἐξ αὐτῶν δεῖξωμεν τῶν κατὰ Ἀπολιναρίου τοῦ ἀσεβοῦς τῷ αὐτῷ αἰρετικῶι Θεοδώρῳ γραφέντων. ἐν γὰρ τῷ τετάρτῳ λόγῳ γράφει οὕτως 9 Δεδωκέναι σοὶ τινὰς τῶν ἡμετέρων εἴπας τὰ οὐκ ἂν ποτε δοθέντα παρὰ τινὸς τῶν

τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀντέχεσθαι δόξης ἐσπουδακότων. ἐπυθανόμεθα γὰρ εἰ τὸν θεὸν λόγον ὁμολογοῦσιν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι. εἰπὼν ἐπήγαγες· ἐδίδοσαν. καὶ τίς ἂν ἔχων νοῦν ἄνθρωπον εἴποι τὸν θεὸν γεγενῆσθαι λόγον, ὡς ὑμεῖς φατέ, εἰ μὴ ἄρα τὴν αὐτὴν ὑμῖν πρότερον νοσήσειεν ἄνοιαν. ἡμεῖς γὰρ εἰληφέναι ἄνθρωπον τὸν θεὸν λόγον καὶ σφόδρα φαμέν, γεγενῆσθαι δὲ ἄνθρωπον καθ' ὑμᾶς οὐκ ἂν ποτε εἰπεῖν ἀνασχοίμεθα. 10 Ἀποδειχθέντος τοίνυν διὰ τῶν εἰρημένων Θεοδώρῳ σύμφωνον εἶναι τὴν ἀσεβίαν τῆς ἐπιστολῆς τῆι αἰρετικῆι ἐκείνου μανία, πῶς οὐ δικαίως πᾶς τὴν ἐλπίδα ἴσχων εἰς τὸν σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα θεὸν λόγον ὁμοίως καὶ Θεόδωρον καὶ τὴν εἰρημένην ἀσεβῆ ἐπιστολὴν καταδικάσει; ἐπειδὴ δὲ ἐπαινεῖτε τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν περιέχουσαν ὅτι ὁ λέγων αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι τὴν διαφορὰν ἀναιρεῖ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν τῷ ναῷ, γινώσκετε ὅτι διαφορὰν μὲν τῶν φύσεων ἐξ ὧν ὁ εἷς Χριστὸς ὁ κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν συνετέθη, ὀρθῶς ἡ ἀγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία κηρύττει, διαφορὰν δὲ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῷ οὐδεὶς τῶν ἀγίων πατέρων ἐδίδαξεν, ἀλλὰ μόνοι οἱ ἀσεβεῖς Νεστόριος καὶ Θεόδωρος εἰρήκασι δύο ἐντεῦθεν πρόσωπα εἰσάγειν βουλόμενοι. κἂν γὰρ αἱ θεῖαι γραφαὶ καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες τῆι τοῦ ναοῦ ὀνομασίαι κέχρηται, ἀλλὰ τὸ σῶμα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ σημαίνοντες τοῦτο λέγουσι, καθὼς εἶπεν ὁ εὐαγγελιστής, 20 αὐτὸς δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ 20, οὐδεὶς γὰρ τοῦ ἐνὸς προσώπου τοῦ Χριστοῦ διαφορὰν πρὸς ἑαυτὸ εἶναί φησιν, ὡς ἄλλον ἐν ἄλλῳ εἶναι, ἀλλὰ τῶν φύσεων μόνον ἐξ ὧν ὁ εἷς Χριστὸς ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως ἀπετελέσθη. καὶ ὑμεῖς τοίνυν τὴν τῆς ἐπιστολῆς ἐκδικοῦντες ἀσεβίαν τῆς ἀρνούμενης αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον ἄνθρωπον γεγενῆσθαι πρόδηλοι καθεστήκατε δύο πρόσωπα εἰσάγοντες καὶ ταῦτα νοοῦντες περὶ τοῦ Χριστοῦ ὡς ψилоῦ ἀνθρώπου ὅπερ ὁ ἀπόστολος εἶπεν διὰ τοὺς πιστοὺς ὅτι ὑμεῖς 20 ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν 20, ὡς κατὰ τὴν ὑμετέραν πλάνην μηδεμίαν εἶναι διαφορὰν μεταξὺ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ Χριστοῦ, καθ' ἃ καὶ αὐτὸς Θεόδωρος ὁ αἰρετικὸς ὁ διδάσκαλος τοῦ γράψαντος τὴν ἐπιστολὴν ἐν τῷ τρίτῳ κατὰ Ἀπολιναρίου λόγῳ παραφρονῶν ταῦτα ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Χριστοῦ λέγει 11 Ἐγὼ μὲν, ὃν ὁρᾶτε, δύναμαι μὲν ποιεῖν οὐδὲν κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν ἄτε ἄνθρωπος ὢν, ἐργάζομαι δέ, ἐπειδὴ ἐν ἐμοὶ μένων ὁ πατήρ ἅπαντα ποιεῖ. ἐπειδὴ γὰρ ἐγὼ τε, φησίν, ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί, θεὸς δὲ λόγος ἐν ἐμοί ὁ τοῦ θεοῦ μονογενῆς, δῆλον ὅτι καὶ πατήρ σὺν αὐτῷ ἐν ἐμοί τε μένων καὶ τὰ ἔργα ποιῶν. καὶ θαυμαστὸν γε οὐδὲν ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ τοῦτο νομίζειν, σαφῶς αὐτοῦ περὶ τῶν λοιπῶν λέγοντος ἀνθρώπων. ὁ ἀγαπῶν με 20 τὸν λόγον μου τηρήσει καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν 20. εἰ γὰρ παρ' ἐκάστῳ τῶν τοιούτων ὃ τε πατήρ καὶ ὁ υἱὸς τὴν μονὴν ποιοῦνται, τί θαυμαστὸν εἰ ἐν τῷ κατὰ σάρκα δεσπότῃ Χριστῷ ἄμφω κατὰ ταυτὸν νομίζοντο μένειν τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν κοινωνίας προσιεμένης, ὡς εἰκός, καὶ τὴν τῆς μονῆς κοινωνίαν; 12 Τούτων τοίνυν οὕτω παρὰ τοῦ δυσσεβοῦς Θεοδώρου εἰρημένων, οὐ θαυμαστὸν εἶπερ ὁ ἐκπεσὼν τοῦ θεοῦ τῆι ἀσεβείᾳ συνεζευγμένην ἔχει καὶ μωρίαν, καθὼς περὶ τῶν ἀσεβῶν ὁ προφήτης Ἡσαΐας λέγει 20 ὁ μωρὸς μωρὰ λαλήσει καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει 20. ὁ γὰρ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν οὕτω μένειν ἐν τῷ Χριστῷ καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἀνθρώποις δισχυριζόμενος καὶ μὴ ὁμολογῶν τὸν Χριστὸν εἶναι τὸν θεὸν λόγον σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα πῶς λέγει Χριστὸν κατὰ σάρκα; οἱ γὰρ ἅγιοι πατέρες ὁμολογοῦντες τὸν Χριστὸν εἶναι τὸν θεὸν λόγον σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, ὅταν τι περὶ αὐτοῦ ταπεινὸν λέγωσιν, ὀρθῶς ἐπάγουσι τὸ κατὰ σάρκα. 13 Ἄλλ' εἰ καὶ προσῆκον ἦν τοὺς Θεόδωρον ἐκδικοῦντας καὶ ἐκ ταύτης αὐτοῦ τῆς καθ' ὑπερβολὴν βλασφημίας τὴν τούτου ἐκκλίνειν δυσσεβίαν, ἀλλ' οὖν διὰ τὴν τούτων ἀναίδειαν καὶ ἄλλας αὐτοῦ βλασφημίας

προαγάγωμεν, δι' ὧν δύο εἰσάγει πρόσωπα. μεμφόμενος γὰρ τοὺς λέγοντας ὅτι ὁ θεὸς λόγος ὁ πρὸ αἰώνων γέγονεν ἐπ' ἐσχάτων ἄνθρωπος, οὕτω λέγει ἐν τῷ κατὰ Ἀπολιναρίου τετάρτῳ λόγῳ 14 Ὁ πρὸ αἰώνων, φησὶν, γέγονεν ἐπ' ἐσχάτων· πάλιν, ὡς τινῶν δεδωκότων, καὶ τοῦτο λέγων, οὐδενὸς ἂν τῶν εὐσεβεῖν ἐσπουδακότων ταύτην ἐλομένου νοσῆσαι τὴν ἄνοιαν, ὥστε τὸν πρὸ αἰώνων εἰπεῖν ἐπ' ἐσχάτων γεγενῆσθαι. 15 Καὶ μεθ' ἕτερα· Οὐκοῦν τοῖς ὑμέτεροις ἐπόμενοι νόμοις καὶ τὴν ὑπὸ τῆς ἀγχινοίας νομοθετουμένην ἀντιστροφὴν, μᾶλλον δὲ καταστροφὴν δεξάμενοι, φέρε δὴ πάντα εἰς ταυτὸν συγχέωμεν καὶ μηδεμίαν λοιπὸν ἔστω διάκρισις, μὴ θεοῦ μορφῆς μὴ δούλου μορφῆς, μὴ ναοῦ ληφθέντος μὴ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν τῷ ναῷ, μὴ τοῦ λυθέντος μὴ τοῦ ἐγειραντος, μὴ τοῦ τελειωθέντος ἐν πάθει μὴ τοῦ τελειώσαντος, μὴ τοῦ μνημονευθέντος μὴ τοῦ μνημονεύσαντος, μὴ τοῦ ἐπισκεφθέντος μὴ τοῦ ἐπισκεψαμένου, μὴ τοῦ βραχὺ παρ' ἀγγέλους ἐλαττωθέντος μὴ τοῦ ἐλαττώσαντος, μὴ τοῦ δόξῃ καὶ τιμῇ στεφανωθέντος μὴ τοῦ στεφανώσαντος, μὴ τοῦ καταστάντος ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τοῦ θεοῦ μὴ τοῦ καταστήσαντος, μὴ τοῦ λαβόντος αὐτὰ ἐν ὑποταγῇ μὴ τοῦ δόντος τὴν ὑποταγήν. 16 Ἐκ τούτων τοίνυν τῶν ἀσεβῶν Θεοδώρου ῥημάτων καὶ τῆς οὕτως αὐτοῦ προφανοῦς βλασφημίας ἐρυθριάσωσιν οἱ ἀντιποιοῦμενοι αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς. τὸ γὰρ ἀναιδῶς καὶ πολλακίς ἄλλον εἶναι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν λέγειν αὐτὸν καὶ τὸν μὲν εὐεργετοῦντα, τὸν δὲ εὐεργετούμενον, καὶ τὸν μὲν σώσαντα, τὸν δὲ σωθέντα φανερώς ἀρνεῖται τὴν διὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ προσγενομένην ἡμῖν σωτηρίαν. ὁ γὰρ παρ' ἄλλου εὐεργεσίαν λαβὼν ἦτοι σωθεὶς ἐτέρους πῶς δύναται σώζειν; οἱ τοίνυν τὸν ταῦτα βλασφημήσαντα ἐκδικοῦντες τίνας οἴονται σῶμα καὶ αἷμα λαμβάνειν, τοῦ εὐεργετηθέντος ἢ τοῦ εὐεργετήσαντος; ἀλλ' εἰ μὲν τοῦ εὐεργετήσαντος θεοῦ λόγου, πῶς τοῦτο λέγουσιν μὴ ὁμολογοῦντες αὐτὸν σαρκῶ θῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι; εἰ δὲ τοῦ εὐεργετηθέντος, ματαῖα αὐτῶν ἢ ἐλπίς ἀνθρωπολατρείαν πρεσβευόντων, ὅτι 20 ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα²⁰. ἡμεῖς δὲ πάντες οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὸν θεὸν λόγον σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα ἕνα τε ὄντα τῆς ἀγίας τριάδος ὁμολογοῦντες αὐτοῦ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα δεχόμεθα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον, καθὼς καὶ αὐτὸς ὁ κύριος λέγει· 20^ο τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἢ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς ἐστὶ βρωσίς καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλὲν με ὁ ζῶν πατὴρ καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κάκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ²⁰. 17 Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω καὶ πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν· πόσου δὲ ψεύδους ἐστὶ κάκεῖνο μεστὸν ὅπερ τῇ μνημονευθείσῃ ἀσεβεῖ ἐπιστολῇ περιέχεται περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου; συκοφαντεῖ γὰρ αὐτὸν ὡς μίαν φύσιν τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ ἐν τούτοις λέγοντα τοῖς κεφαλαίοις καὶ διὰ τοῦτο πάσης ἀσεβείας πεπληρῶσθαι τὰ αὐτὰ κεφάλαια λέγει, ὅπερ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος πανούργως ἐρμήνευσε λέγων μὴ διὰ τὰ δώδεκα κεφάλαια ἐν τῇ ἐπιστολῇ εἰρησθαι ὅτι ταῦτα πάσης ἀσεβείας πεπλήρωνται, ἀλλ' ὅτι εἴρηται μίαν εἶναι φύσιν θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, ὅπερ προφανῆς ψεῦδός ἐστιν. ὁ γὰρ ἐν ἀγίοις Κύριλλος οὔτε ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ συγγράμμασιν οὔτε ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἡτινι τὰ δώδεκα κεφάλαια ὑποτέτακται, ἀλλ' οὐδὲ ἐν αὐτοῖς τοῖς κεφαλαίοις μίαν φύσιν θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος δείκνυται εἰρηκῶς, ἀλλὰ μίαν ὑπόστασιν ἢτοι πρόσωπον τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ εἶναι διδάσκει. ὅπερ καὶ ἡ ἀγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία κηρύττει καὶ πάντες οἱ πατέρες ἐδίδαξαν ἀναθεματίζοντες τοὺς μίαν φύσιν τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ λέγοντας. ἄλλο γὰρ ἐστὶ φύσις καὶ ἄλλο ὑπόστασις ἢτοι πρόσωπον, καὶ ἡ

μὲν φύσις τὸ κοινῶς καὶ γενικῶς κατὰ πάντων προσώπων κατηγορούμενον σημαίνει, ἡ ὑπόστασις δὲ ἦτοι πρόσωπον τὸ ἰδικὸν δείκνυσι· πρόσωπον γὰρ ἐν ἄλλω προσώπῳ οὐκ ἐπιθεωρεῖται. ὅτι δὲ ἡ μυσαρὰ ἐπιστολὴ περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου λέγει ὡς πάσης ἀσεβείας πεπλήρωται, ἕξεστιν ὑμῖν ἐκ τῶν ἐφεξῆς τῆς αὐτῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς τοῦτο εὐρεῖν, ἐν οἷς φανερώς εἶπεν τὰ αὐτὰ δώδεκα κεφάλαια ἐναντία εἶναι τῇ ὀρθῇ πίστει. ἐπειδὴ δὲ μέμφεται ἡ αὐτὴ ἀσεβῆς ἐπιστολὴ ἢ λεγομένη Ἰβρα τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον ὡς φωνῶν διαφορὰν ἀπαρνούμενον, γινώσκετε ὅτι καὶ ἐν τούτῳ καὶ ὁ γράψας τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν καὶ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος ψεύδεται. ἐν πᾶσι γὰρ τοῖς ἰδίῳ λόγοις ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλλος περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διδάσκων φωνῶν λέγει διαφορὰν καὶ τὰς μὲν ὑψηλὰς κατὰ τὴν θεότητα αὐτοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ, πάσας δὲ ὅμως ἐξ ἑνὸς καὶ περὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου εἰρησθαι· ἀπαγορεύει δὲ ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις Κύριλλος ἄλλω καὶ ἄλλω προσώπῳ διανέμεσθαι ταύτας, ἀλλὰ ἀναμφιβόλως ὑμεῖς δύο προσώποις διανέμειν θέλοντες τὰς φωνάς, διὰ τοῦτο λέγετε τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον φωνῶν διαφορὰν ἀπαρνήσασθαι. ἐπειδὴ δὲ βουλόμενος ὑμᾶς ἀπατήσαι καὶ ἐν τούτῳ ὁ διδάσκαλος ὑμῶν εἶπεν τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν τὴν λεγομένην Ἰβρα τῆς Ἀπολιναρίου ἀσεβείας καταγράφειν καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλειν αὐτὴν ὀρθόδοξον νομίζεσθαι, εἰδέναι ὑμᾶς χρὴ ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἐψεύσατο· οὔτε γὰρ κατὰ Ἀπολιναρίου, καθάπερ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, γέγραπται· ὅμως δὲ εἰ καὶ καθ' ὑμᾶς τοῦτο ἦν ἀληθές, οὐ διὰ τοῦτο ἠλευθεροῦτο τῆς κατακρίσεως ἢ αὐτὴ ἐπιστολὴ. κἂν γὰρ εἴ τις αἰρετικὸς εἴπηι κατὰ αἰρετικοῦ, οὐ διὰ τοῦτο αὐτὸς ὀρθόδοξος δείκνυται. καὶ Ἄρειος γὰρ κατὰ Σαβελλίου εἶπεν καὶ Ἀπολινάριος κατὰ Ἀρείου καὶ Εὐτυχῆς κατὰ Νεστορίου. καὶ κἂν τὰ μάλιστα διαφόρῳ πλάνῃ πάντες οὗτοι κατείχοντο, ὅμως οὐδεὶς αὐτῶν ἐκ τῆς τοιαύτης ἀντιρρήσεως ὀρθόδοξος κρίνεται, ἀλλ' ὁμοίως πάντες ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καταδικάζονται. 18 Καὶ ἐκ τούτου δὲ φανερός ἐστίν ὁ τὴν μνημονευθεῖσαν ἀσεβῆ γράψας ἐπιστολὴν δύο πρόσωπα εἰσάγων, ὅτι εἶπεν· πῶς δυνατὸν ληφθῆναι τὸν ἐν ἀρχῇ λόγον ἐπὶ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐκ Μαρίας γεννηθέντος; δι' ὧν ῥημάτων δείκνυται φανερώς ὅτι οὐ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου Μαρίας λέγει, ἀλλὰ ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν Χριστόν, ὃν ναὸν ἀποκαλεῖ. ὅτι δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀσεβίαν ἐκ τῆς Θεοδώρου διδασκαλίας ἔλαβεν ὁ τὴν μυσαρὰν ἐκείνην γράψας ἐπιστολὴν, δῆλον ἐξ ὧν ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ κατὰ Ἀπολιναρίου τοῦ αἰρετικοῦ ὁ αὐτὸς ἀσεβῆς Θεόδωρος ἔγραψεν λέγων οὕτως 19 Ἄλλ' ὃ γε θεὸς καὶ ἐκ θεοῦ καὶ ὁμοούσιος τῷ πατρὶ τῷ μὲν ἐκ τῆς παρθένου γεννηθέντι, ὃ θαυμάσιε, καὶ ὑπὸ τοῦ ἀγίου πνεύματος κατὰ τὰς θείας διαπλασθέντι γραφὰς καὶ τὴν γε σύστασιν ἐπὶ τῆς γυναικειᾶς δεξαμένῳ γαστρὸς ἐνήν, ὡς εἰκός, ἐπειδὴ ἅμα τῷ διαπλασθῆναι καὶ τὸ εἶναι θεοῦ ναὸς εἰλήφει· οὐ μὴν τὸν θεὸν γεγεννησθαι ἡγητέον ἡμῖν ἐκ τῆς παρθένου, εἰ μὴ ἄρα ταυτὸν ἡγητέον ἡμῖν τό τε γεννηθὲν καὶ τὸ ἐν τῷ γεννηθέντι, τὸν ναὸν καὶ τὸν ἐν τῷ ναῷ θεὸν λόγον. οὐ μὴν οὐδὲ κατὰ τὴν σὴν φωνὴν ἀποφαντέον πάντῃ τὸν ἐκ τῆς παρθένου γεννηθέντα θεὸν εἶναι ἐκ θεοῦ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ. εἰ γὰρ οὐκ ἄνθρωπός ἐστιν, ὡς φῆς, ἀναληφθεὶς ὁ γεννηθεὶς ἐκ τῆς παρθένου, θεὸς δὲ σαρκωθείς, πῶς ὁ γεννηθεὶς θεὸς ἐκ θεοῦ καὶ ὁμοούσιος λέγοιτο ἂν τῷ πατρὶ τῆς σαρκὸς οὐ δυναμένης ταύτην προσίεσθαι τὴν φωνήν; ἔστιν μὲν γὰρ ἀνόητον τὸ τὸν θεὸν ἐκ τῆς παρθένου γεγεννησθαι λέγειν. τοῦτο γὰρ οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ ἐκ σπέρματος αὐτὸν λέγειν Δαβὶδ ἐκ τῆς οὐσίας τῆς παρθένου τετεκμῆνον καὶ ἐν αὐτῇ διαπεπλασμένον, ἐπέιγε τὸ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ καὶ ἐκ τῆς οὐσίας τῆς παρθένου συστὰν ἐν τῇ μητρῴῳ γαστρὶ καὶ τῇ τοῦ ἀγίου πνεύματος διαπλασθὲν δυνάμει γεγεννησθαί φαμεν ἐκ τῆς παρθένου. 20 Οὕτω τοίνυν βλασφημοῦντος Θεοδώρου καὶ πολλάκις διαβεβαιουμένου μὴ δυνατὸν εἶναι τὸν

θεὸν καὶ ἐκ θεοῦ καὶ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ σαρκωθῆναι καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς παρθένου, ἐπειδὴ οὐδὲ ἡ σὰρξ ὁμοούσιός ἐστι τῷ πατρί, πῶς οὐκ ἐρυθριῶσιν οἱ τὸν τοιοῦτον αἰρετικὸν ἐκδικοῦντες; ὅστις τοῦτο μὲν ταῖς θείαις γραφαῖς, τοῦτο δὲ καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἐναντία μυσαρῶς ἐξέθετο, ὅποτε δηλὸν πᾶσι καθέστηκεν ὡς ἀπ' ἀρχῆς ἐξ οὐπερ ὁ θεὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐθεμελίωσεν ἐν τῇ ὀρθῇ ὁμολογίᾳ, πάντες οἱ τοῦ θεοῦ ἱερεῖς ἐκήρυξαν τὸν θεὸν λόγον τὸν ἐκ θεοῦ σαρκωθῆναι ἐκ τῆς ἀγίας καὶ ἐνδόξου παρθένου Μαρίας σαρκὶ ἐψυχωμένῃ ψυχῇ λογικῇ καὶ νοεραῖ καὶ ἐνανθρωπήσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τεχθῆναι. καὶ οὕτω διδάσκοντες οὐδὲ τροπὴν τῆς θεότητος εἰς σάρκα εἰσήγαγον οὐδὲ διὰ τὴν σάρκα ὁμοούσιον αὐτὸν εἶναι τῷ πατρὶ ἀπηρνήσαντο, καθὼς Θεόδωρος ληρεῖ, ἀλλ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον καὶ θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν κατὰ μὲν τὴν θεότητα ὁμοούσιον εἶναι τῷ πατρὶ, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα τὸν αὐτὸν ὁμοούσιον ἡμῖν εἶναι ἐδίδαξαν. 21 Πάλιν δὲ ἐν τῷ προλεχθέντι λόγῳ ὁ δυσσεβῆς Θεόδωρος βλασφημῶν καὶ ταῦτα λέγει Ἄλλ' οὐχ ἡ θεία φύσις ἐκ παρθένου γεγέννηται, γεγέννηται δὲ ἐκ τῆς παρθένου ὁ ἐκ τῆς οὐσίας τῆς παρθένου συστάς· οὐχ ὁ θεὸς λόγος ἐκ τῆς Μαρίας γεγέννηται, γεγέννηται δὲ ἐκ Μαρίας ὁ ἐκ σπέρματος Δαβίδ· οὐχ ὁ θεὸς λόγος ἐκ γυναικὸς γεγέννηται, γεγέννηται δὲ ἐκ γυναικὸς ὁ τῆι τοῦ ἁγίου πνεύματος δυνάμει διαπλασθεὶς ἐν αὐτῇ· οὐκ ἐκ μήτρας τέτεκται ὁ ὁμοούσιος τῷ πατρὶ, 20 ἀμήτωρ 20 γὰρ οὗτος κατὰ τὴν τοῦ μακαρίου Παύλου φωνήν, ἀλλ' ὁ ἐν ὑστέροις καιροῖς ἐν τῇ μητρώϊα γαστρὶ τῆι τοῦ ἁγίου πνεύματος δυνάμει διαπλασθεὶς ἄτε καὶ 20 ἀπάτωρ 20 διὰ τοῦτο λεγόμενος. 22 Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἀσεβῆς Θεόδωρος παραλογοζόμενος τὴν περὶ τούτου διδασκαλίαν τοῦ ἀποστόλου λέγοντος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ περὶ τοῦ κυρίου οὕτως· 20 πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶ βασιλεὺς εἰρήνης, ἀπάτωρ ἀμήτωρ ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων 20. τοῦ γὰρ ἀποστόλου περὶ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἰπόντος 20 ἀπάτωρ ἀμήτωρ ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων 20, ὁ δυσσεβῆς Θεόδωρος ἄλλον λέγει ἀπάτωρ καὶ ἄλλον ἀμήτωρ. 23 Ἀλλὰ διελέγξομεν τὴν τῶν οὕτω φρονούντων ἀσεβειαν καὶ ἐκ τῆς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίας. λέγει γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Ναζιανζοῦ ἐπίσκοπος ἐν τῷ περὶ τῶν θεοφανίων λόγῳ οὕτως· 24 Τίς οὐ προσκυνεῖ τὸν ἀπ' ἀρχῆς; τίς οὐ δοξάζει τὸν τελευταῖον; πάλιν τὸ σκότος λύεται, πάλιν τὸ φῶς ὑφίσταται, πάλιν Αἴγυπτος σκότῳ κολάζεται, πάλιν Ἰσραὴλ στύλῳ φωτίζεται. ὁ λαὸς ὁ καθημένος ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας, ἰδέτω φῶς μέγα τῆς ἐπιγνώσεως. τὰ ἀρχαῖα παρῆλθε καὶ γέγονε τὰ πάντα καινά, τὸ γράμμα ὑποχωρεῖ, τὸ πνεῦμα παρρησιάζεται· αἱ σκιαὶ παρατρέχουσιν, ἡ ἀλήθεια ἐπείσερχεται· ὁ Μελχισεδέκ συνάγεται, ὁ ἀμήτωρ ἀπάτωρ γίνεται, ἀμήτωρ τὸ πρότερον, ἀπάτωρ τὸ δεύτερον. νόμοι φύσεως καταλύονται, πληρωθῆναι δεῖ τὸν ἄνω κόσμον· Χριστὸς κελεύει, μὴ ἀντιτείνωμεν. 25 Πρὸς τούτοις δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Πρόκλος ὁ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὴν θεοτόκον οὕτω λέγει· Ὁ ὢν κατὰ φύσιν ἀπαθὴς γέγονε δι' οἶκτον πολυπαθὴς· οὐκ ἐκ προκοπῆς γέγονε θεὸς ὁ Χριστός, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ δι' οἶκτον γέγονεν ἄνθρωπος ὁ θεὸς ὧι πιστεύομεν· οὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα κηρύττομεν, ἀλλὰ θεὸν σαρκωθέντα ὁμολογοῦμεν. τὴν οἰκείαν δούλην ἐπεγράψατο μητέρα ὁ κατ' οὐσίαν ἀμήτωρ καὶ κατ' οἰκονομίαν ἀπάτωρ· ἐπεὶ πῶς ὁ αὐτὸς κατὰ Παῦλον ἀμήτωρ καὶ ἀπάτωρ; εἰ ψιλὸς ἄνθρωπος, οὐκ ἀμήτωρ, ἔχει γὰρ μητέρα· εἰ γυμνὸς θεός, οὐκ ἀπάτωρ, ἔχει γὰρ πατέρα· νῦν δὲ ὁ αὐτὸς ἀμήτωρ ὡς πλάστης, ἀπάτωρ ὡς πλάσμα. 26 Καὶ ὁ ἐν ἁγίοις δὲ Αὐγουστίνος ἐν τῷ περὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ συμβόλου λόγῳ οὕτως λέγει Πιστεύομεν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν γεννηθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς παρθένου Μαρίας. διὰ τί ταύτην τὴν γέννησιν, ὧ ἄπιστε, ἐκπλήττη; μὴ πίστευε εἰ μόνον ἄνθρωπος ἦν ὁ γεννηθεὶς· εἰ δὲ θεὸς ἄνθρωπος ἦν, ἐξ ἧς ἠθέλησεν, ἐγεννήθη. ἐκεῖνο θαύμασον

μαλλον ὅτι ὁ λόγος ἔλαβεν σάρκα καὶ οὐκ ἐτράπη εἰς σάρκα, ὅτι μένων θεὸς γέγονεν ἄνθρωπος, πλὴν τί θαυμάζεις ὅτι ἡ γεννήσασα τὸν ἴδιον ἐγέννησεν κτίστην, ὅτι τὸ ποίημα τὸν ποιητὴν ἐγέννησεν; οὕτως ἠβουλήθη ὁ ὑψιστος γεννηθῆναι ταπεινός, ἵνα ἐν αὐτῇ τῇ ταπεινώσει ἐπιδείξῃται τὴν μεγαλειότητα. 27 Καὶ ταῦτα μὲν οἱ ἅγιοι πατέρες· ὅτι δὲ καὶ αἱ θεῖαι γραφαί, αἷς ἠκολούθησαν οἱ ἅγιοι πατέρες, αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου Μαρίας καὶ ἐνανθρωπῆσαι διδάσκουσι, δῆλον ὑπάρχει. λέγει γὰρ πρῶτον ὁ προφήτης Ἡσαίας 28 20 Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἔστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 29 Εἶτα καὶ Δαβὶδ ὁ προφήτης λέγει ἐν τῷ ἑκατοστῷ ἕκτῳ ψαλμῷ 20 Ἀπέστειλεν τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ ἰάσατο αὐτούς καὶ ἐρρύσατο αὐτούς ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν. 30 Ἀλλὰ καὶ ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος οὕτω λέγει 20 Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶν, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. 31 Τούτων τοίνυν οὕτως ἐχόντων τίς οὕτω μαίνεται ὥστε τολμῆσαι εἰπεῖν ὅτι ἄνθρωπος ἦν ἐν τοῖς οὐρανοῖς κάκεῖνος ἀπεστάλη, ἵνα γένηται ἐκ γυναικός καὶ ὑπὸ νόμον; οἱ ἄνθρωποι γὰρ πρὸ τῆς τοῦ λόγου σαρκώσεως ὑπὸ νόμον ἦσαν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ μὴ ὢν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' αὐτὸς δεδωκώς τὸν νόμον ἀπεστάλη παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ ἐκ γυναικός γενόμενος γέγονεν ὑπὸ νόμον, ἵνα ἡμᾶς τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ καὶ τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. εἰ τοίνυν, ὡς ὁ γράψας τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν καὶ ὁ αἰρετικὸς Θεόδωρος μαίνονται, οὐκ ἦν ἀληθῶς καὶ κυρίως υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ τεχθεὶς ἐκ γυναικός, πῶς ἠδύνατο ἡμῖν υἰοθεσίαν δωρήσασθαι; 32 Πρὸς τούτοις περιέχεται ἐν τῇ αὐτῇ ἀσεβεῖ ἐπιστολῇ ὅτι τὸ 20 ἡλάττωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους οὐκ ἔστι δυνατόν περὶ τῆς θεότητος τοῦ μονογενοῦς ρηθῆναι, ὅπερ καὶ ὑμεῖς ὡς ὀρθῶς ρηθὲν προτεθήκατε λέγοντες ὅτι περὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ οὐχὶ περὶ τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ σαρκωθέντος τοῦτο δύναται λέγεσθαι. ὅτι δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀσεβίαν παρὰ Θεοδώρου τοῦ αἰρετικοῦ διδαχθεὶς ὁ τὴν ἐπιστολὴν γράψας τὰ τοιαῦτα ἐβλασφήμησεν, φανερόν ποιήσωμεν ἐκ τῶν τῷ αὐτῷ Θεοδώρῳ εἰρημένων ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῶν κατὰ Ἀπολιναρίου· ἔχει δὲ οὕτως 33 Τὸν δὲ ἄνθρωπον περὶ οὗ ταῦτά φησιν ὁ προφήτης, σαφῶς ὁ μακάριος δηλοῖ Παῦλος τὸν ὑπὸ τοῦ μονογενοῦς εἰλημμένον ἄνθρωπον εἶναι. εἰρηκῶς γὰρ ὅτι 20 διεμαρτύρατο δὲ πού τις λέγων· τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκηαι αὐτοῦ ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; ἡλάττωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτὸν καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου, πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, 20 ἐπάγει 20 τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, σαφῶς δεικνύς ὅτι Ἰησοῦς ἄνθρωπος, περὶ οὗ ὁ μακάριος φησὶ Δαβὶδ, ἐκπληττόμενος ὅτι ἡ θεία φύσις ἠνέσχετό τε αὐτοῦ ποιήσασθαι μνήμην καὶ δὴ καὶ ἐπισκέψεως ἀξιώσασα οἰκειάς βραχὺ μὲν τι παρὰ τοὺς ἀγγέλους αὐτὸν ἐλαττώσαι τῷ γεύσασθαι ποιῆσαι θανάτου, δόξῃ δὲ αὐτὸν καὶ τιμῇ πάσῃ περιβαλεῖν, ὥστε καὶ κύριον ἀποφῆναι τῶν ἀπάντων διὰ τῆς πρὸς ἑαυτὸν συναφείας. 34 Καὶ πάλιν ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ ὀγδόου ψαλμοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ῥητοῦ ὁ αὐτὸς ἀσεβὴς Θεόδωρος οὕτως λέγει Διὰ τοῦτο τοίνυν τὴν μὲν διαφορὰν τοῦ τε θεοῦ λόγου καὶ τοῦ ἀναληφθέντος ἀνθρώπου τῶσαύτην ἡμῖν δείκνυσιν ὁ ψαλμός, διηρημένα δὲ ταῦτα ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ εὐρίσκεται, τοῦ μὲν κυρίου ἐφ' ἑαυτὸν λαμβάνοντος τὰ πρότερα τοῦ ψαλμοῦ, ἐν οἷς ποιητὴν τε αὐτὸν εἶναι φησὶ τῆς κτίσεως καὶ ἐπηρμένην ἔχειν ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τεθουμαστώσθαι ἐν πάσῃ τῇ γῆ, τοῦ δὲ ἀποστόλου τὰ δεύτερα τὰ περὶ τοῦ ἀνθρώπου <τοῦ> τῆς τῶσαύτης εὐεργεσίας καταξιοθέντος ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ

λαμβάνοντος. πῶς οὐ πρόδηλον ὅτι ἕτερον μὲν ἡμᾶς ἢ θεία γραφή διδάσκει σαφῶς εἶναι τὸν θεὸν λόγον, ἕτερον δὲ τὸν ἄνθρωπον πολλήν τε αὐτῶν οὖσαν δείκνυσιν ἡμῖν τὴν διαφοράν; ὁ μὲν γὰρ μνημονεύει, ὁ δὲ τῆς μνήμης καταξιούται· καὶ ὁ μὲν ἐπισκέπτεται, ὁ δὲ καὶ ταύτης καταξιούμενος μακαρίζεται· καὶ ὁ μὲν εὐεργετῶν ἔλαττοῖ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους, ὁ δὲ εὐεργετεῖται καὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἐλαττώσει· καὶ ὁ μὲν δόξῃ καὶ τιμῇ στεφανοῖ, ὁ δὲ στεφανοῦται καὶ ἐπὶ τούτοις μακαρίζεται· καὶ ὁ μὲν κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὁ δὲ κατηξιώθη τοῦ δεσπόζειν τούτων ὧν πρότερον οὐκ εἶχεν τὴν ἐξουσίαν. 35 Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἀσεβῆς Θεόδωρος καὶ ἡ μυσαρὰ ἐκείνη ἐπιστολὴ βλασφημοῦσι φανερώς λέγοντες ἄλλον εἶναι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἄλλον τὸν Χριστόν, οἷς καὶ ὑμεῖς ἀκολουθοῦντες γεγραφήκατε ὅτι τὸ 20 ἡλάττωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους 20 περὶ ἀνθρώπου καὶ οὐ περὶ τοῦ σαρκωθέντος θεοῦ λόγου εἴρηται. καίτοι ἐχρῆν ὑμᾶς νοεῖν ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἐλάττων ἐστὶν τῶν ἀγγέλων, ἀλλὰ τοῦτο εἴρηται διὰ τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ. θεὸς γὰρ ὧν ἠξίωσεν ἄνθρωπος γενέσθαι τῇ ἡμετέρῃ συγκαταβαίνων ἀσθενεῖαι, ὅπερ καὶ ὁ ἀπόστολος ἡμᾶς διδάσκει λέγων 20 τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον 20. εἰ τοίνυν ὡς ὑμεῖς λέγετε, ἄλλος ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένος καὶ ἄλλος ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ὁ μὴ ἐλαττωθεὶς, ἀναμφιβόλως ὁ Χριστὸς ψιλὸς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ τὸ πάθος ὑπομείνας, ὥστε καθ' ὑμᾶς καὶ τὸν ἀπόστολον ψεύδεσθαι λέγοντα 20 εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν 20. τίς γὰρ ἐστὶν ὁ κύριος τῆς δόξης, εἰ μὴ ὁ θεὸς λόγος ὁ σαρκωθείς, ὃν οἱ Ἰουδαῖοι θεὸν εἶναι ἀγνοοῦντες ἔλεγον διὰ τί 20 σὺ ἄνθρωπος ὧν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν 20; ὅπερ καὶ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος διὰ τῆς πονηρᾶς ταύτης ἐρμηνείας τοῖς Ἰουδαίοις μᾶλλον ἀκολουθήσας κατέναντι τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐλάλησεν. 36 Πρὸς δὲ βεβαίωσιν τῶν ὑμετέρων λόγων προσεθήκατε τοῖς κεφαλαίοις ὑμῶν λέγοντες τὸ εἰρημένον παρὰ τοῦ ἀποστόλου 20 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων ἐκένωσεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν 20 συνάιδειν τῇ ὑμετέρῃ ἐρμηνείᾳ καὶ μὴ περὶ τοῦ θεοῦ λόγου σαρκωθέντος, ἀλλὰ περὶ ἀνθρώπου μόνον εἰρησθαι. ἀλλ' εἰ καὶ ὑμεῖς τῇ τῶν αἰρετικῶν καὶ ἐν τούτῳ ἀκολουθοῦντες πλάνῃ περὶ ἀνθρώπου τὸν ἀπόστολον εἰρηκέναι διαβεβαιοῦσθε ὅτι 20 ἐκένωσεν ἑαυτόν 20, ὅμως πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις δῆλόν ἐστιν ὅτι ὁ ἀπόστολος αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον ἑαυτὸν κενῶσαί φησιν, ἐπειδὴ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, τουτέστιν ἐν τῇ θείᾳ φύσει, ἠξίωσεν μορφὴν δούλου λαβεῖν· ἡ δὲ μορφή τοῦ δούλου τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν σημαίνει, ἣν ἐν τῇ γαστρὶ τῆς παρθένου καὶ ἐξ αὐτῆς τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει ὁ θεὸς λόγος ἦνωσεν καὶ οὐ προδιαπλασθέντι ἀνθρώπῳ ἠνώθη, καθάπερ ἡ Νεστορίου καὶ Θεοδώρου παραδέδωκεν ἀσέβεια τοῖς ἀκολουθοῦσιν αὐτοῖς. Νεστόριος μὲν γὰρ λέγει ὅτι ὁ θεὸς λόγος συνῆν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐκ Μαρίας τεχθέντι, Θεόδωρος δὲ λέγει· ἐνῆν ὡς εἰκὸς τῷ τεχθέντι. 37 Ὅτι δὲ περὶ τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ σαρκωθέντος εἴρηται τὸ 20 ἡλάττωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους 20, καὶ 20 ἐκένωσεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν 20, καὶ ἐξ ἄλλων ῥημάτων τοῦ ἀποστόλου διδασκόμεθα οὕτω λέγοντος· 20 γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὧν, ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσωμεν 20. τίς τοίνυν τολμήσει λέγειν ὅτι ἄνθρωπος πλούσιος ἦν καὶ ἐπτώχευσεν, ἵνα ἡμᾶς πλουτήσῃ; ἐπειδὴ δὲ λέγετε ὅτι εἴτις εἴπη περὶ τοῦ σαρκωθέντος θεοῦ λόγου τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ὅτι αὐτὸς ἡλαττώθη ἢ ἐκενώθη, τροπὴν τῆς θείας φύσεως ποιεῖ κατὰ τὴν Ἀπολιναρίου ἀσέβειαν ἢ παθητὴν εἰσάγει τὴν θεότητα κατὰ τὴν Ἀρείου μανίαν, ἀρμόζει πρὸς ὑμᾶς τὸν εὐαγγελικὸν ἐκεῖνον λόγον εἰπεῖν 20 πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ ἐπιστάμενοι 20. τί γὰρ εἰπεῖν ἔχετε περὶ τοῦ ῥηθέντος ὑπὸ τοῦ κυρίου ὅτι 20 οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν

οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ²⁰; μὴ ἄνθρωπον λέγετε καταβεβηκέναι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ; ἀλλὰ πρόδηλον ὅτι αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος ἐκένωσεν ἑαυτὸν ἐκ τῶν οὐρανῶν κατελθὼν καὶ σαρκωθείς ἀπὸ τῆς ἀγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ἐνανθρωπήσας καὶ τεχθεὶς ἐξ αὐτῆς καὶ ὁ καταβάς αὐτὸς ἐστίν καὶ ὁ ἀναβάς καὶ αὐτοῦ λέγεται ἡ ἐλάττωσις καὶ ἡ κένωσις διὰ τὴν κατάβασιν. 38 Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐν ἄλλω τόπῳ εἶπεν ὁ κύριος ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ὅτι 20ὸ πατήρ μου μείζων μου ἐστίν²⁰, μὴ ἄρα ἄνθρωπὸν τινα περὶ αὐτοῦ ταῦτα εἰρηκέναι νομίζετε καὶ οὐχὶ τὸν θεὸν λόγον τὸν ἐνανθρωπήσαντα; ἀλλὰ φανερόν ἐστιν ὅτι ὁ εἰπὼν 20ὸ πατήρ μου μείζων μου ἐστίν²⁰ εἶπεν 20ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμεν²⁰. ἀλλ' ἐν μὲν τῷ εἰπεῖν 20ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμεν²⁰ τὴν ἰσότητα ἦν αὐτὸς ἔχει πρὸς τὸν πατέρα κατὰ τὴν θείαν φύσιν δηλοῖ, ἐν δὲ τῷ λέγειν τὸν αὐτὸν 20ὸ πατήρ μου μείζων μου ἐστίν²⁰ τὴν δι' ἡμᾶς οἰκονομικῶς γενομένην ἐλάττωσιν δηλοῖ. ἐκάτερον δὲ καὶ ἡ ἰσότης καὶ ἡ ἐλάττωσις περὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τουτέστιν τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ σαρκωθέντος λέγεται. καὶ Ἀρειανοὶ μὲν πονηρᾷ διανοίᾳ ἐκ τῶν ταπεινῶν ῥημάτων ὁμοούσιον εἶναι τῷ πατρὶ τὸν υἱὸν ἀρνοῦνται καὶ διὰ τοῦτο ἐλάττωνα αὐτὸν εἶναι διαβεβαιοῦνται, ὑμεῖς δὲ μὴ θέλοντες περὶ τοῦ σαρκωθέντος θεοῦ λόγου τὰ ταπεινὰ δέξασθαι, ἄλλο πρόσωπον τῇ τριάδι εἰσάγετε κατὰ τὴν Θεοδώρου καὶ Νεστορίου δυσσέβειαν. ἀλλ' ἡμεῖς καὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ταπεινὰ περὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ θεοῦ λόγου τοῦ σαρκωθέντος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγοντες οὔτε σύγχυσιν οὔτε διαίρεσιν τῶν φύσεων εἰσάγομεν, ἐξ ὧν τὴν μίαν σύνθετον ὑπόστασιν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογοῦμεν, οὔτε δὲ τέταρτον πρόσωπον ἐπεισάγομεν τῇ ἀγίᾳ τριάδι. 39 Ὅτι δὲ περὶ τοῦ μονογενοῦς θεοῦ λόγου σαρκωθέντος καθ' ἃ προεῖρηται, τὸ 20ἠλάττωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους²⁰ γέγραπται, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας οἱ τὰς ἀγίας γραφὰς ἐρμηνεύσαντες ἐδίδαξαν ἡμᾶς. καὶ ὁ ἐν ἀγίοις μὲν Κύριλλος ἐν τῇ πρὸς τὰς βασιλίδας ἐπιστολῇ οὕτως εἶπεν 40 Πῶς οὖν ἠλάττωται παρὰ τοὺς ἀγγέλους ὁ παρ' αὐτῶν προσκυνούμενος; ἀλλὰ ἐστὶ σαφὴς ἡ πρόφασις. καθίκετο γὰρ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις καὶ τὸ ἀποθνήσκειν πεφυκὸς σῶμα λαβὼν ἰδιὸν τε αὐτὸ ποιησάμενος ἐν αὐτῷ πέπονθεν ἐκῶν καὶ ταῖς ἀνωτάτω δόξαις στεφανοῦται διὰ τὸ πάθος ὡς δι' αὐτοῦ καταργήσας τὸν θάνατον καὶ ἄπρακτον ἀποφήνας τὴν φθοράν, ἅτε δὴ καὶ ὑπάρχων ἀφθαρσία καὶ ζωὴ. ὅταν οὖν Ἰησοῦν ὀνομάζῃ καὶ ἠλαττωσθαι λέγοι παρὰ τοὺς ἀγγέλους αὐτόν, οὐκ ἄνθρωπον ἀνὰ μέρος καὶ ἰδικῶς, ἀλλ' αὐτὸν νοοῦμεν τὸν μονογενῆ παραχωροῦντα τὸ πρῶχειν οἰκονομικῶς τοῖς ἀγίοις ἀγγέλοις, ὅτι κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος ὁ τῆς ἐκείνων ὑπεροχῆς ἠττώμενος, τὰ δὲ τῆς ὑπεροχῆς τοῖς ἀγίοις ἀγγέλοις, ὅτι καὶ ἔξω σαρκὸς καὶ τοῦ τεθνάναι κρείττους εἰσίν, γεγονόςτος ἐν τούτοις τοῦ υἱοῦ διὰ τὴν ἐκουσίον κένωσιν. ἀλλ' ὁ βραχὺ παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένος διὰ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον ἐν ὑπεροχῇ θεότητος ὢν προσκυνεῖται παρ' αὐτῶν καὶ ἐνίδρυται θάκοις οὐς περιεστᾶσιν ἐκεῖνοι δοξολογοῦντες ἀεὶ καὶ τῶν δυνάμεων αὐτὸν ὀνομάζοντες κύριον. 41 Ὅτι δὲ καὶ ἡ κένωσις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ λόγου σαρκωθέντος ἐστίν, ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις Κύριλλος ἐν τοῖς πρὸς τὰς ἀντιρρήσεις Θεοδωρήτου γραφεῖσιν, ἃς ἐποίησατο ὁ αὐτὸς Θεοδώρητος κατὰ τοῦ τετάρτου αὐτοῦ κεφαλαίου, οὕτως λέγει Ὅτι μὲν σμικρὰ τῷ ἐκ τοῦ θεοῦ φύντι λόγῳ πάντα ἐστὶ τὰ ἀνθρώπινα, φαίην ἂν ὅκνου δίχα παντός· ζητῶ δὲ τὴν κένωσιν τίνος ἂν γενέσθαι νοοῖτο καὶ τίς ὁ τοῦτο παθὼν ἐκουσίως. εἰ μὲν γάρ, ὡς αὐτοὶ φασιν, ἡ τοῦ δούλου μορφή ἦτο τὸ ἐκ σπέρματος Δαβίδ, πῶς ἢ τίνα κεκένωται τρόπον, εἰ προσελήφθη παρὰ θεοῦ; εἰ δὲ αὐτὸς ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων λόγος ἑαυτὸν κενῶσαι λέγεται, πῶς δὴ πάλιν ἢ τίνα τρόπον κεκένωται, εἰ παραιτοῖτο τὴν κένωσιν; κένωσις δὲ τῷ θεῷ λόγῳ παθεῖν οὐκ εἰδῶτι

τὴν τροπὴν τὸ δρᾶσαι τι καὶ εἰπεῖν τῶν ἀνθρωπίνων διὰ τὴν πρὸς σάρκα σύνοδον οἰκονομικήν. 42 Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις Κύριλλος ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ κατὰ Νεστοριανῶν οὕτω λέγει Ἰερ' οὖν ὁ θεσπέσιος Παῦλος πεφενάκιε τοὺς ἡγιασμένους διὰ τῆς πίστεως, ἐναργέστατα λέγων περὶ τοῦ μονογενοῦς ὅτι 20πλοῦσιος ὦν ἐπτώχευσεν δι' ἡμᾶς²⁰; μὴ γένοιτο· ἀληθεύει γὰρ πάντως τῆς ἀληθείας ὁ κῆρυξ, ἀλλὰ γὰρ τίς ὁ πλούσιός ἐστιν καὶ τίνα τρόπον ἐπτώχευσεν, βασανίζετω καὶ νῦν ὁ λόγος ἡμῖν. εἰ μὲν γὰρ καθ' ἃ καὶ φρονεῖν καὶ λέγειν αὐτοῖ τεθαρσῆκασιν, ἄνθρωπος ἀνελήφθη παρὰ τοῦ θεοῦ, πῶς ἐπτώχευσεν ὁ ἀναληφθεὶς καὶ τοῖς ὑπὲρ φύσιν ἀξιώμασιν ἐκλελαμπρυσμένος; δεδόξασται γάρ· ἢ εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν ἀληθές, διαβεβλήσεται παρ' αὐτῶν ἢ ἀνάληψις ὡς κατακομίσασα πρὸς τὸ μείον καὶ πρὸς γε τὸ δυσκλεέστερον τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον. ἀλλ' ὧδε φρονεῖν ἀπηχέσ' οὐκοῦν οὐκ ἐπτώχευσεν ὁ ἀναληφθεὶς. λείπεται τοίνυν εἰπεῖν ὅτι γέγονεν ἐν πτωχείᾳ τῇ καθ' ἡμᾶς ὁ πλούσιος ὡς θεός. 43 Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῶν θεοφανίων οὕτως λέγει Προελθὼν δὲ θεὸς μετὰ τῆς προσλήψεως ἐν ἐκ δύο τῶν ἐναντίων, σαρκὸς καὶ πνεύματος, ὧν τὸ μὲν ἐθέωσε, τὸ δὲ ἐθεώθη. ὧ τῆς καινῆς μίξεως, ὧ τῆς παραδόξου κράσεως. ὁ ὧν γίνεται καὶ ὁ ἄκτιστος κτίζεται, καὶ ὁ ἀχώρητος χωρεῖται διὰ μέσης ψυχῆς νοεῖρας μεσιτευούσης θεότητι καὶ σαρκὸς παχύτητι. καὶ ὁ πλουτίζων πτωχεύει, πτωχεύει γὰρ τὴν ἐμὴν κάθαρσιν, ἴν' ἐγὼ πλουτήσω τὴν αὐτοῦ θεότητα, καὶ ὁ πλήρης κενούται, κενούται γὰρ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐπὶ μικρόν, ἴν' ἐγὼ τῆς ἐκείνου μεταλάβω πληρώσεως. 44 Ἄλλα καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Ἀθανάσιος ἐρμηνεύων τὰ τοῦ ἀποστόλου ῥητὰ λέγοντος 20δς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων ἐκένωσεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν²⁰ οὕτως λέγει Τί τούτου λευκότερον καὶ ἀποδεικτικώτερον γένοιτο ἄν; οὐ γὰρ ἐξ ἐλαττόνων βελτίων γέγονεν, ἀλλὰ μᾶλλον θεὸς ὑπάρχων τὴν δούλου μορφὴν ἔλαβεν καὶ ἐν τῷ λαβεῖν οὐκ ἐβελτιώθη, ἀλλ' ἔταπεινώσεν ἑαυτόν. 45 Καὶ μετ' ὀλίγον· τί δὲ τοῦτό ἐστιν ἢ τὸν ἐν μορφῇ θεοῦ ὄντα καὶ εὐγενοῦς πατρός υἱὸν ταπεινώσαι ἑαυτόν καὶ δοῦλον ἀνθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν γενέσθαι; 46 Καὶ μετ' ὀλίγον· ὁ γὰρ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ λέγεται ὅτι ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἐπουράνιος διὰ τὸ ἐξ οὐρανοῦ καταβεβηκέναι τὸν λόγον. 47 Ἄλλα καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Γρηγόριος ὁ ἐπίσκοπος Νύσης κατὰ Εὐνομίου ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ οὕτως λέγει Ταῦτα περὶ τὸν ἐσταυρωμένον ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ διὰ τοῦτο ὑπερυψοῦντες κατὰ τὸ ἡμέτερον τῆς δυνάμεως μέτρον οὐκ ἀπολήγομεν, ὅτι ὁ μηδενὶ χωρητὸς διὰ τὴν ἄφραστον αὐτοῦ καὶ ἀπρόσιτον μεγαλειότητα πλὴν ἑαυτῷ καὶ τῷ πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ οὗτος καὶ πρὸς κοινωνίαν τῆς ἀσθενείας ἡμῶν κατελθεῖν ἠδυνήθη· οἱ δὲ ταύτην ἀπόδειξιν τῆς κατὰ τὴν φύσιν ἀλλοτριότητος τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα ποιοῦνται τὸ διὰ σαρκὸς καὶ σταυροῦ φανερωθῆναι τὸν κύριον, ὡς τῆς μὲν τοῦ πατρὸς φύσεως καθαρῶς ἐν ἀπαθείᾳ διαμενούσης καὶ μηδενὶ τρόπῳ τὴν πρὸς τὸ πάθος κοινωνίαν ἀναδέξασθαι δυναμένης, τοῦ δὲ υἱοῦ διὰ τὸ πρὸς τὸ ταπεινότερον παρηλλάχθαι τὴν φύσιν πρὸς σαρκὸς τε καὶ θανάτου πείραν οὐκ ἀδυνατοῦντος ἐλθεῖν. 48 Καὶ μεθ' ἕτερα· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τοῦ κυρίου τῆς δόξης ὁ σταυρὸς λέγεται καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογεῖται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς. εἰ δὲ χρή καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν διελεῖν τρόπον, σκεψώμεθα τί τὸ ἀποθνήσκον καὶ τί τὸ καταλύον τὸν θάνατον, καὶ τί τὸ ἀνακαινούμενον καὶ τί τὸ κενούμενον· κενούται μὲν γὰρ ἡ θεότης, ἵνα χωρητὴ τῇ ἀνθρωπίνῃ γένηται φύσει, ἀνακαινοῦται δὲ τὸ ἀνθρώπινον διὰ τῆς πρὸς τὸ θεῖον ἀνακράσεως θεῖον γινόμενον. 49 Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἀγίων πατέρων τεθήκαμεν, ἵνα ταῦτα κατανοοῦντες γνοίητε ὡς τὰ παρ' ὑμῶν προτεθειμένα καὶ Ἀρειανοὶ καὶ Νεστοριανοὶ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγουσιν ἀσεβῶς. οἱ μὲν γὰρ Ἀρειανοὶ σπουδάζοντες τὸν υἱὸν κτίσμα καὶ ἀλλότριον τῆς πατρικῆς οὐσίας ἀποδείξαι καὶ τὸ πάθος καὶ τὰ ἄλλα

τὰ ταπεινὰ τῆι θεότητι αὐτοῦ μόνη ἐπάγουσιν, οἱ δὲ Νεστοριανοὶ δύο υἱοὺς εἰσάγειν βουλόμενοι κεχωρισμένως λέγουσι τὸν θεὸν λόγον καὶ κεχωρισμένως τὸν Χριστὸν ψιλὸν ἄνθρωπον καὶ μόνωι τῶι ἀνθρώπῳ τὰ ταπεινὰ ἀπονέμουσιν. ἀλλ' οὐχ οὕτως οἱ ἅγιοι πατέρες διδάσκουσιν· οὐδὲ γὰρ διὰ τὰ ταπεινὰ τροπὴν λέγουσιν τῆς τοῦ υἱοῦ θεότητος οὐδὲ διὰ τὰ ὑψηλὰ διαιροῦσι τὴν ἀνθρωπότητα τῆς θεότητος, ἀλλὰ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ μονογενοῦς θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου καὶ ἐνανθρωπήσαντος καὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ταπεινὰ εἶναι παραδιδόασιν. ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο τοῖς ὑμετέροις ἐντεθήκατε κεφαλαίους ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς ὅτι καλῶς εἶπεν δύο φύσεις, μίαν ἔξουσίαν, ἐν πρόσωπον, καὶ ἐν τούτῳ τὴν πονηρίαν τοῦ γράψαντος τὴν ἐπιστολὴν διελέγξωμεν. ὁ γὰρ μὴ ὁμολογῶν ὅτι αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος σαρκωθεὶς ἐκ τῆς παρθένου ἐνηνθρώπησεν, τίνος τὰς δύο φύσεις λέγει; ἀλλὰ πρόδηλον ὅτι ἀντὶ προσώπων τὰς δύο φύσεις λαμβάνει κατὰ Νεστόριον καὶ Θεόδωρον, οὓς ἐπαινεῖ ἢ ἀσεβῆς αὕτη ἐπιστολή. εἰ γὰρ καὶ ἐν πρόσωπον καὶ ἓνα υἶον δοκεῖ λέγειν ἢ ἐπιστολή, τοῦτο καὶ Θεόδωρος καὶ Νεστόριος λέγουσιν, τὸν Χριστὸν ἄνθρωπον μόνον λέγοντες ἐπέχειν τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ λόγου καὶ ἔχειν τὴν ἀξίαν καὶ τὴν τιμὴν τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τὴν χάριν τῆς υἰοθεσίας καὶ εἰς τόπον αὐτοῦ προσκυνεῖσθαι. καὶ διὰ τοῦτο ὑποκρίνονται λέγειν ἓνα υἶον καὶ ἐν πρόσωπον τοῦ λόγου καὶ τοῦ Χριστοῦ κοινωνοῦντος μόνωι τῶι ὀνόματι τῆς υἰότητος, τοῦτο δὲ δείκνυται φανερώς ἐκ τοῦ λέγειν τὴν ἐπιστολὴν τῶν δύο φύσεων μίαν ἔξουσίαν, ὡς καὶ ὑμεῖς ἐγράψατε. μία γὰρ ἐξουσία οὐκ ἐπὶ διαφόρων φύσεων, ἀλλ' ἐπὶ διαφόρων λέγεται προσώπων, ὅπερ ἐπὶ τῆς ἀγίας τριάδος ὁμολογοῦμεν. ὅθεν καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἀνεθεμάτισαν τοὺς λέγοντας κατὰ δύναμιν ἢ ἀξίαν ἢ αὐθεντίαν ἢ σχέσιν ἢ τιμὴν ἠνῶσθαι τῶι λόγῳ τὸν ἄνθρωπον καὶ μὴ ὁμολογοῦντας καθ' ὑπόστασιν τῶν δύο φύσεων τὴν ἔνωσιν γεγενῆσθαι. ὅπως δὲ καὶ τοῦτο ὀρθῶς εἰρημένον τοῖς ἀγίοις πατράσι περὶ διαφορᾶς τῶν δύο φύσεων οἱ τὰ Νεστορίου δοξάζοντες, ὧν τῆς ἀπιστίας ἀρχηγός ἐστι Θεόδωρος, ἀσεβῶς ἐκλαμβάνουσι τὰς φύσεις ἀντὶ προσώπων λέγοντες καὶ προσώπων κατὰ σχέσιν ἔνωσιν πρεσβεύοντες ἐν πρόσωπον ὑποκρίνονται λέγειν, αὐτὸς ὁ ἀσεβῆς Θεόδωρος δείκνυσιν ἐν τῶι τετάρτῳ τῶν κατὰ Ἀπολλιναρίου τοῦ αἰρετικοῦ γράφων οὕτως 50 Αὐτάρκως δὴ τὸ διάφορον τῶν φύσεων ἡμῖν ὑποδείκνυσι διὰ τούτων, εἴ γε τὸν μὲν ἐκπλήττεται ὡς δι' ὑπερβολὴν φιλανθρωπίας ἐλόμενον μνήμην τε καὶ ἐπίσκεψιν ποιήσασθαι τοῦ οὕτως εὐτελοῦς, τὸν δὲ μακαριστὸν ἡγεῖται ὡς τοιοῦτων ἠξιωμένον. ἀλλὰ γὰρ οὕτω μὲν τὴν τε διαίρεσιν τῶν φύσεων ποιεῖται καὶ μὴν καὶ τὴν διαφορὰν τῆς τε τοῦ λαβόντος φύσεως καὶ τῆς τοῦ ληφθέντος ἡμῖν ὑποδείκνυσιν ἢ θεία γραφή· φροντίζουσα δὲ τοῦ καὶ τὴν ἔνωσιν ἡμῖν ὑποδεικνύει ἢ τῶι ληφθέντι πρὸς τὸν λαβόντα προσγέγονεν, λέγει πολλάκις καθ' ἔνωσιν τὰ ἐκάτερα τῶν φύσεων ἰδιαζόντως προσόντα ὡς ἂν τὴν πρὸς τὸν λαβόντα ἔνωσιν τοῦ ληφθέντος ἡμῖν παραδηλώσειεν ὅσα τε τούτῳ ἐκ τῆς πρὸς ἐκεῖνον γέγονεν συναφείας. 51 Ἀποδείξαντες τοίνυν τὸν δυσσεβῆ Θεόδωρον τὰς φύσεις ἀντὶ προσώπων λέγοντα ἔτι μείζονα προαγάγωμεν αὐτοῦ βλασφημίαν διελέγχουσαν αὐτὸν ποῖαν λέγει τὴν ἔνωσιν, πρὸς κατάκρισιν τῶν ἐκδικούντων αὐτόν. ἐν γὰρ τῶι περὶ ἐνανθρωπήσεως ὀγδόωι λόγῳ οὕτω λέγει 52 Πρόδηλον δὲ ὡς τὸ τῆς ἐνώσεως ἐφαρμόζει· διὰ γὰρ ταύτης συναχθεῖσαι αἱ φύσεις ἐν πρόσωπον κατὰ τὴν ἔνωσιν ἀπετέλεσαν, ὥστε ὅπερ ὁ κύριος ἐπὶ τε τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς φησιν 20 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία 20, εἴπομεν ἂν καὶ ἡμεῖς εἰκότως κατὰ τὸν τῆς ἐνώσεως λόγον· ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο πρόσωπα, ἀλλ' ἐν, δηλονότι τῶν φύσεων διακεκριμένων. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ οὐ λυμαίνεται τῶι ἀριθμῶι τῆς δυάδος τὸ μίαν λέγεσθαι τὴν σάρκα (πρόδηλον γὰρ καθ' ὃ μία λέγεται), οὕτως κἀνταῦθα οὐ λυμαίνεται τῆι τῶν φύσεων διαφορᾷ τοῦ προσώπου ἢ ἔνωσις. ὅταν μὲν γὰρ τὰς φύσεις διακρίνωμεν, τελείαν τὴν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου φαμέν καὶ τέλειον τὸ

πρόσωπον (οὐδὲ γὰρ ἀπρόσωπον ἔστιν ὑπόστασιν εἰπεῖν), τελείαν δὲ καὶ τὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν καὶ τὸ πρόσωπον ὁμοίως· ὅταν μέντοι ἐπὶ τὴν συνάφειαν ἴδωμεν, ἔν πρόσωπον τότε φαμέν. 53 Ταῦτα ἡμεῖς, εἰ καὶ φρικτόν ἐστι λέγειν Χριστιανοῖς, ὅμως διὰ τὴν μανίαν τῶν ἐκδικούντων Θεόδωρον καὶ τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν προαγαγεῖν ἠναγκάσθημεν ἵλεω τὸν θεὸν ἡμῖν παρακαλοῦντες γενέσθαι, δι' ὧν ἀπάντων ἀποδέδεικται ὅτι πάσης τῆς Θεοδώρου ἀσεβείας μεστή ἐστὶν ἡ κατάρατος ἐκείνη ἐπιστολή. 54 Καὶ ταῦτα μὲν ἅπαντα ἀπεκρινάμεθα πρὸς τὰ τῶι ὑμετέρῳι κεφαλαιογραφίῳι περιεχόμενα, δι' ὧν ἐσπουδάσατε τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν ἐκδικῆσαι καὶ διὰ ταύτης τὴν Θεοδώρου καὶ Νεστορίου κακοδοξίαν ἀνανεώσασθαι, ὧν τὴν ἀσέβειαν ἡ αὐτὴ ἐπιστολή ἐπαινεῖ· ἐπειδὴ δὲ πολλὰ τῆς μνημονευθείσης ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Μάριν τὸν αἰρετικὸν γεγραμμένης παραλελοίπατε καὶ οὐκ ἔτολμήσατε ταῦτα τοῖς ὑμετέροις κεφαλαίοις ἐνθεῖναι, ἵνα μὴ καὶ ἐκ τούτων τὴν ἐξ ὑμῶν ἐκδικουμένην ἀσέβειαν ὁ παρ' ὑμῖν τῶν Χριστιανῶν μάθη λαός, ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν εἶναι καὶ ταῦτα διὰ βραχέων φανερώσαι. περιέχεται γὰρ τοῖς παρ' ὑμῶν παραλελειμμένοις ῥήμασι τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἐπιστολῆς ὅτι Κύριλλος τὰς ἀκοὰς πάντων τῶν ἐπισκόπων τῶν ἐν τῇ κατ' Ἐφεσον συνόδῳι συνελθόντων τῶι φαρμάκῳι τῶι πηροῦντι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν σοφῶν κατέσχεν, εὖρεν δὲ ἀφορμὴν ἐκ τοῦ κατὰ Νεστορίου μίσους καὶ ὅτι καθεῖλε τῆς ἐπισκοπῆς Νεστόριον ἢ ἐν Ἐφέσῳι σύνοδος κρίσεως καὶ ζητήσεως μὴ γενομένης. καὶ πάλιν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ περιέχεται ὅτι τὰ δώδεκα κεφάλαια τὰ παρὰ Κυρίλλου γραφέντα ἐναντία ὄντα τῆς ὀρθῆς πίστεως προέθηκαν οἱ ἐν Ἐφέσῳι συναχθέντες ἐπίσκοποι καὶ ἐβεβαίωσαν καὶ συνήνεσαν αὐτοῖς ὡς τῇ ὀρθῇ πίστει συναίδουσιν καὶ ὅτι Νεστόριος ἐπειδὴ ἐμισεῖτο ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει καὶ παρὰ τῶν πρώτων αὐτῆς, ὑποστρέψαι ἐκεῖ οὐκ ἠδυνήθη. καὶ διὰ πάντων ὁ γράψας τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν οὐ μόνον τοὺς αἰρετικούς ἐκδικεῖ καὶ ἐπαινεῖ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀρθοδόξους ψέγει. περὶ γὰρ τοῦ μακαρίου Ῥαββούλου τοῦ Ἐδέσσης ἐπισκόπου, ἀνδρὸς ἐν ἐπισκόποις ἐπισήμου, οὗ τὸ μνημα θαύματα ποιεῖ μέχρι τῆς σήμερον, οὕτως φησὶν ἐν τῇ αὐτῇ ἀσεβῆ ἐπιστολῇ ὅτι ὁ τύραννος τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὃν οὐδὲ αὐτὸς ἀγνοεῖς, προφάσει τῆς πίστεως οὐ μόνον τοὺς συζῶντας αὐτῶι διώκει, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἤδη πάλαι πρὸς τὸν κύριον ἀπελθόντας, ὧν εἷς ἐστὶν ὁ μακάριος Θεόδωρος ὁ κῆρυξ τῆς ἀληθείας καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας, ὃς οὐ μόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ ζωῇ τοὺς αἰρετικούς ἐκολάφισεν διὰ τῆς οἰκείας πίστεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον ὄπλα πνευματικὰ τοῖς ἰδίῳις βιβλίῳις τοῖς τῆς ἐκκλησίας τέκνοις κατέλειψεν, ὡς καὶ ἡ σὴ εὐλάβεια μετ' αὐτοῦ λαλήσασα γινώσκει καὶ ἐκ τῶν παρ' αὐτοῦ συγγραφέντων ἐπίστευσε, τοῦτον ἐτόλμησεν ὁ πάντα τολμῶν ἐπ' ἐκκλησίας φανερώς ἀναθεματίσαι. καὶ πάλιν περιέχεται τῇ αὐτῇ ἀσεβῆ ἐπιστολῇ πρὸς ὕβριν τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ὅτι ἡ καρδιά τοῦ Αἰγυπτίου ἐμαλάχθη καὶ χωρὶς σκύλσεως τῇ ὀρθῇ πίστει συνήνεσε καὶ ὅτι <οἱ> ἀτάκτως κατὰ τῶν ζώντων καὶ τῶν τελευτησάντων ὀρμήσαντες ἐν αἰσχύνηι εἰσὶν ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀπολογούμενοι πταισμάτων καὶ ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτῶν διδασκαλίᾳ διδάσκοντες καὶ ὅτι χρὴ ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν αὐτῶι. καὶ ταῦτα μὲν ἐγκείμενα τῇ μνημονευθείσῃ ἐπιστολῇι φανερὰ ὑμῖν ἐσπουδάσαμεν καταστήσαι, ἵνα κἂν οὕτως ὀψέ ποτε τὰ ὀρθὰ ἐπιλεγόμενοι ἀναχωρήσητε ταύτης τῆς κακοδοξίας· τοσαύτη δὲ ἐστὶν ἡ τῆς μυσσαρᾶς ἐπιστολῆς ἀσέβεια, ὅτι οὐδὲ ὑμεῖς ἔτολμήσατε πάντα, ὡς εἴρηται, τὰ περιεχόμενα αὐτῇι τοῖς παρ' ὑμῶν πεμφθεῖσιν κεφαλαίοις ἐνθεῖναι, εἰ καὶ τινα ἐξ αὐτῶν διεστραμμένηι ἐννοίαι ἐρμηνεύειν ἐπειράθητε. τίς γὰρ Χριστιανοῖς δύναται συναριθμεῖσθαι μὴ λέγων ἀσεβῆ τὴν ἐπιστολὴν ἐν ἣι τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα περιέχονται βλασφημίαι; ὁ γὰρ τὴν ἐπιστολὴν ἐκδικῶν τὴν τὸν ἅγιον Κύριλλον αἰρετικὸν καλοῦσαν καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳι πρώτην σύνοδον ἐκβάλλουσαν φανερώς Νεστόριον καὶ τὴν αὐτοῦ ἀσέβειαν

δέχεται, ὃν ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ λέγει δίχα κρίσεως καὶ ζητήσεως καταδικασθῆναι, καὶ οὐ διὰ τὰ δόγματα, ἀλλὰ διὰ τὸ μῖσος τῶν πολιτῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὴ ὑποστρέψαι. καὶ οὐ μόνον εἰς τοῦτο ἁμαρτάνει ὁ τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν ἐκδικῶν, ἀλλὰ καὶ Κελεστίνον τὸν πάπαν καταδικάζει τὸν εἰπόντα περὶ Κυρίλλου ὅτι ἡ πίστις Κυρίλλου ἡμετέρα πίστις ἐστίν· καὶ ὁ τὰ δώδεκα κεφάλαια τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ἐναντία τῇ ὀρθῇ πίστει λέγων ὑπάρχειν οὐ μόνον αὐτὸν τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον καὶ τὸν ἐν μακαρίαι τῇ μνήμῃ Κελεστίνον καὶ τὴν πρώτην ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον κατακρίνει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον καταδικάζει τὴν πατέρα καὶ διδάσκαλον ἴδιον Κύριλλον ἐπιγραψαμένην, ὅποτε καὶ Λέοντα τὸν ἐν ἁγίοις πάπαν Ῥώμης ὁμοίως καταδικάζει, ὃς πρὸς τὴν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον γράφων εἶπεν περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου· οἱ ὅροι οἱ προενεχθέντες κατὰ Νεστορίου παρὰ Κυρίλλου τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ἐν βεβαίῳ μενέτωσαν. πάσης δὲ ἀσεβείας πεπληρωμένη ἡ μυσαρὰ ἐπιστολὴ ἐν μόνον τῶν ἀληθῶν ἀποκρύψαι οὐκ ἴσχυσεν ὅτι ἀπὸ ὀρθοδόξων καὶ ἁγίων ἀνθρώπων Θεόδωρος ἐπ' ἐκκλησίας καὶ μετὰ θάνατον ἀνεθεματίσθη, ὃν ἀσεβῆ Θεόδωρον διδάσκαλον τῆς ἐκκλησίας καὶ κήρυκα τῆς ἀληθείας καλεῖ ἡ αὐτὴ ἀσεβῆς ἐπιστολὴ τὸν ὑπὲρ πάντας τοὺς αἰρετικούς βλασφημήσαντα. οὗτινος τῶν βλασφημιῶν μέρος ἐλάχιστον δι' ἑτέρας ὑμῖν ἐπιστολῆς ἐπ' αὐτῶν ὑμῖν τῶν ρημάτων ἤδη ἐφανερῶσαμεν ἀποδείξαντες καὶ τί οἱ ἅγιοι πατέρες Κύριλλος καὶ Πρόκλος καὶ Ῥαββούλας κατὰ Θεοδώρου καὶ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ λόγων ἔγραψαν κατακρίναντες αὐτὸν μετὰ τῆς αὐτοῦ ἀσεβείας. τοιαῦται γὰρ αἱ Θεοδώρου βλασφημίαι εἰσίν, ὅτι οὐδὲ ὑμεῖς ἐτολμήσατε ταύτας ἐκδικῆσαι, εἰ καὶ τὸν ἐκθέμενον αὐτὰς ἐκδικεῖτε, φανεροῦ ὄντος ὅτι οὐδεὶς τὰ κακὰ κατακρίνων τὸν ἐκθέμενον αὐτὰ ἐκδικεῖ, πλὴν εἰ μὴ ἐκεῖνον τὸν μετανοήσαντα καὶ τῆς ἰδίας ἀποστάντα πλάνης καὶ ταῦτα καταδικάσαντα. ταῖς δὲ ἄλλαις ὑβρεσι ταῖς ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ κατὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ρηθείσαις πρόσκειται κάκεινο ὅτι ἐν αἰσχύνη αὐτός [ἐν ἁγίοις Κύριλλος] ἐστὶ, καὶ ὅτι μεταμεληθεὶς ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἐξέθετο. ἐξ ὧν ὁ τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην γράψας δείκνυται πάσης ἀνοίας μεστός. ποῦ γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἐξέθετο ἢ μετενόησεν; ἢ πῶς ἡ ἐν Καλχηδόνι ἁγία σύνοδος πατέρα τοῦτον ἐπεγράφετο, εἰ μετεμελήθη καθ' ἃ τῇ ἐπιστολῇ περιέχεται; ὁ γὰρ μετανοῶν οὐ τοῖς διδασκάλοις συναριθμεῖται, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πλάνης ὑποστρέψας δεκτέος ἐστί. τέλος δὲ τοῦτο αὐτῆς ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐποίησατο λέγων ὅτι δεῖ ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τῷ ναῷ. ἐκ τούτων δὲ ὅσον ἦκεν εἰς τὴν ἀσεβειαν τῆς ἐπιστολῆς καὶ τοὺς ἐκδικοῦντας αὐτὴν πᾶσα ἡ ὀρθὴ πίστις ἀνατρέπεται. ἡ γὰρ καθολικὴ ἐκκλησία ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ ὁμολογεῖ καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ναὸν καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τῷ ναῷ πιστεύειν ἢ ὁμολογεῖν διδάσκει. ὅθεν καὶ τοῖς τοῦ ἁγίου ἀξιουμένοις βαπτίσματος παραδίδοται ὁμολογεῖν καὶ πιστεύειν εἰς ἓνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα, οὐ μὴν εἰς δύο υἱοὺς ἢ δύο Χριστούς, ὅπερ ἡ πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην ἐπιστολὴ δηλοῖ λέγουσα χρῆναι ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τῷ ναῷ καὶ ἐκ τούτου τέταρτον πρόσωπον τῇ ἁγίᾳ τριάδι ἐπεισάγουσα. 55 Ἐκ τούτων τοίνυν ἀπάντων δέδεικται ὅτι ἀλλότριός ἐστι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὁ τὴν προειρημένην ἀσεβῆ ἐπιστολὴν ἐπαινῶν ἢ ἐκδικῶν. ἐπειδὴ δὲ λέγετε ὡς ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος διὰ τοῦτο παρὰ τῶν Ἀνατολικῶν ἐδέχθη, ὅτι τὰ ἴδια κεφάλαια ἐρμήνευσεν, οὐ θαυμάζομεν ὑμᾶς ὅτι καὶ ἐν τοῖς πεμφθεῖσι παρ' ὑμῶν κεφαλαίοις οὕτως ἠπατήθητε οἱ καὶ αὐτὰ τὰ ἐν τῇ κατ' Ἐφεσον πρώτῃ συνόδῳ γεγραμμένα ἠγνοηκότες. καὶ γὰρ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κελεστίνος καὶ ἡ ἐν Ἐφέσῳ πρώτη σύνοδος καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Λέων καὶ ἡ ἐν Καλχηδόνι ἁγία σύνοδος αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ κεφάλαια τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου

καὶ ἐδέξαντο καὶ ἐβεβαίωσαν καὶ οὐδεμίαν τούτων ἐρμηνείαν ἐζήτησαν. ἡ γὰρ ἐρμηνεία οὐ διὰ τοὺς ὀρθοδόξους ἐγένετο, ἀλλὰ διὰ τοὺς αἰρετικούς, οἱ Νεστόριον ἐκδικοῦντες τοῖς μνημονευθεῖσι κεφαλαίοις ἀντέλεγον. ὡς γὰρ ὑμεῖς λέγετε, οὔτε τὰ ἅγια εὐαγγέλια οὔτε ὁ ἀπόστολος οὔτε αἱ λοιπαὶ θεῖαι γραφαὶ δεκταὶ εἰσιν, εἰ μὴ ὅτι οἱ ἅγιοι πατέρες ταύτας ἐρμήνευσαν. ἐρυθρίαν δὲ ὀφείλετε λέγοντες ὅτι οἱ Ἀνατολικοὶ οἱ Νεστόριον ἐκδικοῦντες ἐδέξαντο τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον τὰ ἴδια κεφάλαια ἐρμηνεύοντα. ἐκ τοῦ ἐναντίου γὰρ ἡ ἀποστολικὴ καθέδρα Ῥώμης καὶ Κύριλλος ὁ ἐν ἁγίοις τοὺς Ἀνατολικούς ἐπισκόπους κατακρίναντας Νεστόριον καὶ τὴν αὐτοῦ ἀσέβειαν εἰς κοινωνίαν ἐδέξαντο, ὡς καὶ ὁ ἐν ἁγίοις πάπας Ῥώμης Εὐστός γράφων μετὰ τῆς ἰδίας συνόδου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον καὶ τοὺς καμάτους ἐπαινῶν τοὺς αὐτοῦ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως γενομένους μεταξὺ ἄλλων οὕτως εἶπεν 56 Ἐπανήλθον πρὸς ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί, πρὸς ἡμᾶς φημί, οἱ τὴν νόσον κοινῇ σπουδῇ ἀποδιώξαντες τῆς τῶν ψυχῶν ἐφροντίσαμεν θεραπείας. 57 Καὶ πάλιν· εὐφραίνου, ἀδελφεῖ ἀγαπητέ, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐπισυναχθέντων τῶν ἀδελφῶν νικητῆς ἀγαλλιῶ. ἐζήτηι ἡ ἐκκλησία οὐς ἀπέλαβεν. εἰ γὰρ μηδένα τῶν μικρῶν ἀπολέσθαι θέλομεν, πόσῳ μᾶλλον δεῖ χαίρειν ἡμᾶς ἐπὶ τῇ ὑγείᾳ τῶν ἡγουμένων; ἀνέγνωμεν πόσῃ χαρὰν παρέσχεν ἔν πρόβατον ἀνακομισθέν, καὶ διὰ τοῦτο ἐννοεῖν ὀφείλομεν πόσον ἔπαινον ἔχει τοσοῦτους ποιμένας συγκαλέσασθαι. ἐν ἐκάστῳ ἀγέλαι θεωροῦνται, οὐχ ἐνὸς ἐνταῦθα τὸ πρᾶγμα ζητεῖται ὡς ἄκρις πράττεται περὶ τῆς ὑγείας τῶν πολλῶν. 58 Καὶ πάλιν· χαίρωμεν ἐπὶ τῷ καλεῖσθαι τὸν τῆς Ἀντιοχείων ἐκκλησίας ἱερέα παρὰ τῆς σῆς ἀγιωσύνης ἥδη νῦν εὐλαβεστάτον ἄνδρα καὶ κύριον· καὶ εἰκότως καλεῖται κύριος, ἐπειδὴ τὸν κοινὸν κύριον ἐπέγνω, ὃς τὸ τῆς σαρκώσεως αὐτοῦ μυστήριον ὀρθοδόξῳ φωνῇ μεθ' ἡμῶν ὁμολογεῖ. 59 Καὶ πάλιν· εὐκαταῖαί εἰσι διὰ παντὸς αἱ θλίψεις τῷ τὴν πίστιν κηρύσσοντι. καὶ γὰρ τούτοις μετὰ μακαρισμοῦ πλούσιος μισθὸς ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἡτοίμασται οἷς ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης ὕβρεις, διωγμοὺς καὶ πᾶν κακὸν προστέτακται ὑπομένειν. ὑπέμεινας τὸ ψεῦδος, ἵνα νικῆσαι ποιήσῃς τὴν ἀλήθειαν. καὶ διὰ τοῦτο νῦν κατεπανίστασθαι χρὴ τοῦ ψεύδους, ἐπειδὴ μηδεὶς ἀπώλετο τῇ ἀληθείᾳ. 60 Καὶ πάλιν· ταῦτα πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν ἢ μετ' ἐμοῦ ἁγία ἀδελφότης ἀντέγραψεν ἀποδεχομένη τοὺς σοὺς ἐν ἅπασιν καὶ βεβαιοῦσα καμάτους, οἵτινες βαρεῖς ἢ πικροὶ οὐ γεγόνασιν, ἐπειδὴ ὑπὲρ ἐκείνου κατεβλήθησαν, οὐτινος τὸ ἔλαφρον φορτίον καὶ τὸν χρηστὸν ζυγὸν βαστάζομεν. 61 Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐν ἁγίοις Εὐστός πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον περὶ τῶν Ἀνατολικῶν ἔγραψεν· ἐπειδὴ δὲ ἀσυνέτως καὶ τοῦτο εἰρήκατε ὅτι βλάπτει τὴν ὑπόληψιν τῆς ἁγίας ἐν Καλχηδόνι συνόδου ἢ κατάκρισις τῆς ἀσεβοῦς πρὸς Μάριν ἐπιστολῆς, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς ποίῳ λόγῳ τοῦτο ὑπεμείνατε γράφειν. μὴ ἄρα νομίζετε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἁγίας ἐν Καλχηδόνι συνόδου ὁμοίον τι τῆς ἀσεβοῦς περιέχειν ἐπιστολῆς; ἀλλὰ μὴ γένοιτο Χριστιανὸν τοῦτο εἰπεῖν. κατανοήσατε γὰρ ὅτι πάντα τὰ ἐν τῇ ἀσεβείᾳ ἐκείνῃ ἐπιστολῇ καὶ τοῖς Θεόδωρου συγγράμμασι περιεχόμενα ἐναντία εἰσὶ τῷ ὄρωι τῆς κατὰ Καλχηδόνα συνόδου τῷ περὶ τῆς πίστεως δεδομένῳ. Θεόδωρος γὰρ καὶ ἡ ἐπιστολὴ ἄλλον λέγουσιν εἶναι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἄλλον τὸν Χριστόν, ἡ δὲ ἁγία κατὰ Καλχηδόνα σύνοδος ἕνα λέγει τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν θεὸν λόγον σαρκωθέντα καὶ ἀτρέπτως ἐνανθρωπήσαντα. ἡ ἐπιστολὴ καὶ Θεόδωρος οὐχ ὁμολογοῦσι τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ αἰὶ παρθένου Μαρίας καὶ τεχθῆναι ἐξ αὐτῆς καὶ διὰ τοῦτο ἀρνοῦνται θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν, οἱ δὲ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Καλχηδόνι συνελθόντες συνοδικῶς θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν ὡμολόγησαν. Θεόδωρος ὁ ἀσεβῆς καὶ ἡ ἀνώνυμος ἐπιστολὴ δύο πρόσωπα λέγοντες κατὰ σχετικὴν ἐνώσιν ἐν πρόσωπον ἀναπλάττουσιν, ἡ σύνοδος δὲ τῶν δύο φύσεων τὴν καθ' ὑπόστασιν ἐνώσιν λέγουσα ἐν κηρύττει πρόσωπον ἥτοι μίαν ὑπόστασιν Χριστοῦ τοῦ

μονογενοῦς θεοῦ λόγου. πάλιν ἡ ἀσεβῆς ἐκείνη ἐπιστολή καταδικάζει τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην σύνοδον καὶ τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον καὶ ἀσεβῆ τὰ αὐτοῦ κεφάλαια ὀνομάζει, Νεστόριον δὲ καὶ Θεόδωρον ἐκδικεῖ καὶ ἐπαινεῖ· ἡ δὲ ἐν Καλχηδόνι σύνοδος διὰ πάντων ἀκολουθεῖ τῇ αὐτῇ πρώτῃ ἐν Ἐφέσῳ συνόδῳ καὶ πατέρα καὶ διδάσκαλον Κύριλλον ἐπιγράφεται καὶ τὴν συνοδικὴν αὐτοῦ ἐπιστολὴν ἐν ἧι τὰ δώδεκα κεφάλαια ὑποτέτακται, βεβαιοῖ, Νεστόριον δὲ τὸν ἀσεβῆ κατακρίνει καὶ πρὸς τούτοις τὸ Ἰουδαϊκὸν σύμβολον τὸ ὑπὸ Θεοδώρου συμπεπλασμένον τὸ καὶ ἐν τῇ κατ' Ἐφεσον πρώτῃ συνόδῳ κατακριθὲν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐν Καλχηδόνι συνόδῳ μετὰ ταῦτα προκομισθὲν μετὰ τοῦ γράψαντος αὐτὸ παραπλησίως καταδικάζει. ταῦτα δὲ ἐν τοῖς ὀρισθεῖσιν ἡ ἀγία ἐν Καλχηδόνι σύνοδος ἐξέθετο, οὐ καινίζουσα τι περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἀλλὰ διὰ πάντων ἀκολουθοῦσα τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως ἣν ὁ κύριος διὰ τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἐδωρήσατο καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ἐκήρυξαν καὶ οἱ τριακόσιοι δέκα καὶ ὀκτὼ ἅγιοι πατέρες παραδεδώκασι τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ καὶ οἱ ἑκατὸν πενήκοντα πατέρες ἐβεβαίωσαν σαφηνίσαντες τὰ περὶ τῆς θεότητος τοῦ ἀγίου πνεύματος. ταύτη δὲ καὶ οἱ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρῶτον συναχθέντες ἅγιοι πατέρες ἠκολούθησαν, ἡ δὲ ἐν Καλχηδόνι ἀγία σύνοδος καὶ ἀνεθεμάτισε τοὺς ἕτερον σύμβολον ἢ ἔκθεσιν πίστεως παραδιδόντας παρὰ τὸ ὑπὸ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἀγίων πατέρων παραδοθέν. 62 Οὕτως τοίνυν τῆς ἀληθείας ἐχούσης ὁψὲ γοῦν κατανοήσατε τίς ὀρθῶς τὴν ἀγίαν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον ἐκδικεῖ, πότερον ὁ δεικνύων ὅτι τοῖς εἰρημένους ἀγίοις πατράσιν ἀκολουθήσασα πάντα ὀρθῶς ἐξέθετο ἢ ὁ τοὺς ἀσεβεῖς τῶν αἰρετικῶν λόγους προσάπτειν σπουδάζων αὐτῇ; τοὺς γὰρ καθαροὶ συνειδήσει καὶ ὀρθῶι σκοπῶι δεχομένους τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην σύνοδον καὶ τοὺς ἀγίους πατέρας Κελεστῖνον Κύριλλον καὶ Λέοντα καὶ τὸν ὄρον τῆς ἐν Καλχηδόνι συνόδου ἀδύνατον ἐστὶν δέχεσθαι μετὰ τούτων καὶ τὴν πρὸς Μάριν μουσαρὰν ἐπιστολὴν τὴν κατὰ πάντα τούτοις ἐναντιουμένην. τίς γὰρ τοὺς διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας καὶ τοὺς τὰ ἐναντία διδάσκοντας, ἢ τοὺς ὀρθοδόξους καὶ τοὺς αἰρετικούς, ἢ τοὺς καταδικάσαντας καὶ τοὺς κατακριθέντας ὁμοῦ δύναται δέξασθαι; ἴνα δὲ τελειότερον τὰ διὰ Ἰβαν καὶ Θεοδώρητον κεινημένα γνῶτε, ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν καὶ ταῦτα ὑμῖν φανερῶσαι. 63 Γινώσκετε τοίνυν ὅτι κατὰ διαφόρους καιροὺς διὰ τὴν ἀσεβίαν Θεοδώρου καὶ Νεστορίου τὴν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ περιεχομένην καὶ διὰ τὰς ὕβρεις τὰς κατὰ τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου καὶ τῶν αὐτοῦ κεφαλαίων λεχθείσας κατηγορηθέντος Ἰβαν παρὰ Θεοδοσίῳ τῷ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως βασιλεῖ καὶ παρὰ Πρόκλῳ τῷ ἐν ἀγίοις ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ παρὰ διαφοροῖς Ἀντιοχείας ἀρχιεπισκόποις, τελευταῖον παρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως καὶ Φλαβιανοῦ μετὰ Πρόκλον τὸν ἐν ἀγίοις ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως γενομένου ἀπενεμήθη ἡ κινουμένη δίκη κατὰ τοῦ αὐτοῦ Ἰβαν Φωτίῳ ἐπισκόπῳ Τύρου καὶ Εὐσταθίῳ ἐπισκόπῳ Βηρυτοῦ, παρ' οἷς περὶ τε πίστεως κατηγορήθη ὁ αὐτὸς Ἰβαν καὶ περὶ ὕβρεων κατὰ τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου γενομένων. ἐκεῖνος δὲ ἀπολογούμενος ἀπεκρίνατο μηδὲν ὕβριστικὸν μετὰ τὴν ἔνωσιν τὴν γενομένην μεταξὺ τῶν Ἀνατολικῶν καὶ τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου εἰπεῖν ἢ γράψαι κατ' αὐτοῦ. ἡ δὲ μουσαρὰ αὕτη ἐπιστολή ἢ προκομισθεῖσα παρὰ τῶν κατηγορῶν αὐτοῦ δηλοῖ ὅτι μετὰ τὴν ἔνωσιν γέγραπται· δείκνυται τοίνυν Ἰβαν ἐκ τῆς οἰκείας καταθέσεως τὴν μνημονευθεῖσαν ἐπιστολὴν ἀπαρνούμενος. ὅθεν οἱ προειρημένοι ἐπίσκοποι ὀρώντες τὴν ἀσεβίαν τῆς ἐπιστολῆς, εἰ καὶ Ἰβαν οὐχ ὡμολόγησεν ταύτην ἰδίαν εἶναι, ὅμως ψῆφον ἐξήνεγκαν διὰ πάντων ἐναντίαν τῇ ἀσεβείᾳ τῇ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ περιεχομένη. διετύπωσαν γὰρ ὥστε Ἰβαν ἀναθεματίσαι μὲν Νεστόριον καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ δόγματα καὶ τοὺς ἐκδικοῦντας αὐτόν, ἅπερ ἡ ἀσεβῆς ἐπιστολή ἐξεδίκει, δέξασθαι δὲ ἐπίσης τῶν τριακοσίων δέκα ὀκτὼ ἀγίων πατέρων καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ

πρώτην σύνοδον ὡς ἀπὸ ἀγίου πνεύματος συναχθεῖσαν καθ' ὁμοίτητα τῶν τριακοσίων δέκα ὀκτὼ ἀγίων πατέρων, ἦντινα ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον μετ' αὐτοῦ τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου καὶ τῶν δώδεκα αὐτοῦ κεφαλαίων ἐνυβρίζει ἡ αὐτὴ ἀσεβῆς ἐπιστολή. τὰ τοίνυν παρὰ τῶν δικαστῶν κεκριμένα μὴ πληρώσας Ἰβας τῆς ἐπισκοπῆς καθιρέθη καὶ μετὰ ταῦτα συνήχθη ἡ ἐν Καλχηδόνι ἀγία σύνοδος, ἐν ἣι οὐδὲ ἐκλήθη Ἰβας οὐδὲ ὡς ἐπίσκοπος παραγέγονεν Νόννου ἤδη εἰς τόπον αὐτοῦ χειροτονηθέντος τοῦ καὶ κληθέντος ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐν Καλχηδόνι συνόδῳ. ἀλλὰ μετὰ τὸν ὅρον τὸν περὶ τῆς πίστεως δεδομένων ὁ μνημονευθεὶς Ἰβας ἤιτησεν τὴν περὶ αὐτοῦ ὑπόθεσιν ζητηθῆναι δι' ἣν τῆς ἐπισκοπῆς καθιρέθη, καὶ προεκόμισεν τὴν προειρημένην ψῆφον Φωτίου καὶ Εὐσταθίου. ἧς ἀναγνωσθείσης εἰσελθόντες καὶ οἱ τούτου κατήγοροι προεκόμισαν τὰ ἐν Τύρῳ πεπραγμένα, ἐν οἷς περιείχετο ἡ αὐτὴ ἀσεβῆς ἐπιστολή. ἧς ἀναγνωσθείσης εἰδὼς Ἰβας ὡς εἰ ὁμολογήσοι ταύτην ἰδίαν εἶναι, διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτῆς κατεδικάζετο, ἐγκόσας τὴν τῶν πεπραγμένων ἀνάγνωσιν οὕτως εἶπεν· κελεύσατε ἀναγνῶναι τὰ γράμματα τῶν κληρικῶν Ἐδέσσης, ἵνα ἐξ αὐτῶν μάθητε ὅτι ἀλλότριός εἰμι τῶν ἐπαχθέντων μοι. καὶ ἀναγνωσθέντων αὐτῶν κατανοήσαντες οἱ ἐπίσκοποι τὴν ψῆφον Φωτίου καὶ Εὐσταθίου καὶ τὴν κατὰ Ἰβᾶ γενομένην κατηγορίαν ἀπήιτησαν αὐτὸν τὰ παρὰ Φωτίου καὶ Εὐσταθίου κεκριμένα πληρῶσαι καὶ δέξασθαι τὸν ὅρον ὃν ἡ αὐτὴ ἀγία σύνοδος ἐξεφώνησεν καὶ ὑπογράψαι ἐν αὐτῷ, δι' οὗ καὶ τὴν πρώτην ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον καὶ τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον καὶ τὴν αὐτοῦ διδασκαλίαν ἐδέξατο, ἅπερ ἅπαντα, ὡς εἰρήκαμεν, ἡ μυσαρὰ ἐκείνη ἐνυβρίζει ἐπιστολή. δι' ὧν ἀποδείκνυται πάντα ταῦτα τὴν ἀγίαν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον ἐπὶ κατακρίσει καὶ ἀνατροπῇ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἐπιστολῆς Ἰβαν παρασκευάσαι ποιῆσαι. θαυμάζομεν τοίνυν ὑμᾶς ὅτι τὴν μυσαρὰν ἐκείνην ἐπιστολὴν ἐκδικεῖτε, ἦν οὐδὲ αὐτὸς Ἰβας ἢ ἐν Τύρῳ ἢ καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ ἀγίᾳ κατὰ Καλχηδόνα συνόδῳ ἐτόλμησεν ἰδίαν εἰπεῖν ἢ ἐκδικῆσαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς γράμμασιν τῶν κληρικῶν Ἐδέσσης καὶ τῇ ψῆφῳ Φωτίου καὶ Εὐσταθίου ἐχρήσατο πρὸς τὸ ἀποφυγεῖν τὴν περὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς κατ' αὐτοῦ γενομένην κατηγορίαν. 64 Πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν τοῖς κακῶς παρ' ὑμῶν ἐρμηνευθεῖσι καὶ τὴν Εὐνομίου διαλαλίαν τὴν περὶ Ἰβᾶ γενομένην πρὸς ψευδῆ ἔννοιαν μετηγάγετε διαβεβαιούμενοι τὴν διαλαλίαν Εὐνομίου ὑπὲρ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς γεγενῆσθαι. λέγετε γὰρ περιέχειν τὴν αὐτὴν διαλαλίαν ὅτι ἐν τοῖς ἀνωτέροις τῆς ἐπιστολῆς ὑβρίσας Ἰβας τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον ἐν τοῖς τελευταίοις ἑαυτὸν ἐπανωρθώσατο, ὅποτε δῆλόν ἐστι τὴν Εὐνομίου διαλαλίαν οὐ περὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἐπιστολῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς καταθέσεως Ἰβᾶ τῆς ἐν Τύρῳ γενομένης παρὰ Φωτίῳ καὶ Εὐσταθίῳ εἰρησθαι. ἐν γὰρ τοῖς παρ' αὐτοῖς πεπραγμένοις φανερώς Ἰβας ὡμολόγησεν, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, πρὸ τούτου μὲν μετὰ τῶν ἄλλων Ἀνατολικῶν ἐπισκόπων ὑβρίσαι τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον, ὅτε μετὰ αὐτῶν διχόνοια ἦν, μετὰ δὲ τὴν ἔνωσιν τὴν μεταξὺ αὐτῶν γενομένην μηδὲν ὑβριστικὸν εἰπεῖν κατὰ τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου. ἐξ ἧς ὁμολογίας εὕρισκων Εὐνόμιος Ἰβαν πρῶτον μὲν ὑβρίσαντα τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον, μετὰ ταῦτα δὲ ἀπολογούμενον καὶ λέγοντα ὅτι μετὰ τὴν ἔνωσιν οὐδὲν ὑβριστικὸν κατὰ τοῦ ἐν ἀγίοις εἶπεν Κυρίλλου, τὴν μνημονευθεῖσαν ἐποίησεν διαλαλίαν. ὅτι δὲ ἡ προειρημένη ἀσεβῆς ἐπιστολὴ ἢ λεγομένη Ἰβᾶ πάσης ἀσεβείας καὶ τῶν κατὰ Κυρίλλου ὑβρεῶν ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους πεπλήρωται, οὐδενὶ ἀμφιβάλλεται. ἀλλ' οὐδὲ ἔχει λόγον τὸ πιστεῦσαι ὅτι Εὐνόμιος τὰ πρῶτα μὲν διέβαλε τῆς ἐπιστολῆς ὡς κακά, τὰ τελευταῖα δὲ χεῖρονα ὄντα ἐπήνεσεν. οὐδεὶς γὰρ εὖ φρονῶν ἀποδέχεται τὸν ἐπὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ὁμοῦ τὸν αὐτὸν ἐπαινοῦντα καὶ ψέγοντα. εἴ τις τοίνυν τὴν Εὐνομίου διαλαλίαν τολμήσει λέγειν μὴ τῇ Ἰβᾶ καταθέσει τῇ ἐν Τύρῳ γενομένῃ, ἀλλὰ τῷ ὕφει συναίδειν τῆς μνημονευθείσης ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς, τὴν τῆς ἀληθείας ἀκολουθίαν οὐ

φυλάττει, ἀλλ' ὡς αἰρετικὸς ὕβριν τοῖς πατράσιν προσάπτειν σπουδάζει. 65 Καὶ εἰς τοῦτο δὲ ἐθαυμάσαμεν ὅτι γράψαι ὑπεμείνατε τὰ κεφάλαια μὲν τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου σκοτεινὰ εἶναι, τὴν δὲ ἀσεβῆ ἐπιστολὴν ὡς τοῦ ἀγίου πνεύματος μεσάζοντος ἀποδεχθεῖσαν ἐπληνέσατε. καὶ φανερόν ἐστιν ὅτι ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἐξ ἀγίου πνεύματος, ἀλλ' ἐξ ἐνεργείας τοῦ πονηροῦ πνεύματος προηγάγετε, ὅτι τοὺς μὲν πατέρας καὶ διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας σκοτεινοὺς ἐκαλέσατε, τὴν δὲ κακοδοξίαν τῆς ἐπιστολῆς μετὰ βλασφημίας ἐπληνέσατε. ὅθεν καλῶς ἀρμόζει καὶ ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τὰ παραπλήσια ὑμῖν περὶ τῶν ἀγίων πατέρων φρονοῦσι τὸ παρὰ τοῦ ἀγίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου ῥηθὲν περὶ τῶν κακῶς νοούντων τὰς ἐπιστολάς τοῦ ἀγίου Παύλου ὅτι ταῦτα 20οὶ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλώσουσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν²⁰. οὕτως τοίνυν ὑμῖν κακῶς νοοῦσι σκοτεινὰ εἶναι δοκεῖ τὰ παρὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων καὶ τῶν θείων γραφῶν ἐκτεθειμένα. καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ Ἰβᾶ καὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἐπιστολῆς οὕτω παρακολουθήσαντα ἔν τισι βιβλίοις εὐρίσκονται· εἰδέναι δὲ ὑμᾶς χρὴ ὅτι τὰ πεπραγμένα ἐν οἷς ἡ ἀσεβῆς ἐκείνη ἐπιστολὴ περιέχεται, οὐχ ὑποτέτακται τοῖς ἀθηντικοῖς οἷς οἱ ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν, ὡς καὶ τὰ ἰσότυπα ἀθηντικά ἔν τε τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ Ῥώμης καὶ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν τῷ θείῳ ἡμῶν παλατίῳ παραδεδώκασιν. ἐπεὶ τοίνυν δείκνυται πανταχόθεν πάσης ἀσεβείας πεπληρωμένη ἡ αὐτὴ ἀσεβῆς ἐπιστολὴ καὶ ἐναντία οὔσα τοῖς ὀρισθεῖσιν ὑπὸ τῆς ἀγίας ἐν Καλχηδόνι συνόδου, οἱ ταύτην λέγοντες δεδέχθαι ὑπὸ τῆς ἀγίας ἐν Καλχηδόνι συνόδου οὐ μόνον τὴν οἰκίαν κακοδοξίαν σπουδάζουσιν ἐκδικεῖν, ἀλλὰ καὶ ὕβριν τῇ αὐτῇ ἀγίᾳ συνόδῳ προσάπτειν. τὰ γὰρ δεχθέντα καὶ βεβαιωθέντα παρὰ τῆς μνημονευθείσης ἀγίας συνόδου ὀνομαστὶ ἐν τῷ παρ' αὐτῆς δεδομένῳ περὶ τῆς πίστεως ὅρῳ περιέχεται. 66 Γινώσκεις δὲ ὑμᾶς βουλόμεθα ὅτι καὶ Θεοδώρητος, ἐπειδὴ κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου ἔγραψε Νεστόριον καὶ τὴν αὐτοῦ κακοδοξίαν ἐκδικῶν, μετὰ τὸν ὅρον τῆς Καλχηδόνι ἀγίας συνόδου συνωθήθη πρῶτον μὲν ἀναθεματίσαι Νεστόριον καὶ τὴν ἀσέβειαν τὴν αὐτοῦ καὶ ὁμολογῆσαι θεοτόκον τὴν ἀγίαν ἔνδοξον ἀειπάρθενον Μαρίαν, καὶ οὕτως ἐδέχθη. ὅθεν καὶ Ἰβᾶς καὶ Θεοδώρητος οὐχ ὡς διδάσκαλοι καὶ πατέρες, ἀλλ' ὡς μετανοοῦντες καὶ ἀναθεματίζοντες τὴν κακοδοξίαν ὑπὲρ ἧς κατηγορήθησαν, καὶ δεξάμενοι τὸν ὅρον τῆς ἐν Καλχηδόνι συνόδου καὶ ὑπογράψαντες ἐν αὐτῷ ἐδέχθησαν, ἐπειδὴ ἔθος ἐστὶν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἅπαντας τοὺς αἰρετικούς τῆς οἰκείας πλάνης ἀναχωροῦντας καὶ πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐπανιόντας πίστιν δεχθῆναι εἰς κοινωνίαν, οὐ μὴν ὡς διδασκάλους τοῖς πατράσιν συναριθμεῖσθαι. ὅθεν καὶ τοὺς ἄλλους Ἀνατολικούς ἐπισκόπους οἵτινες Νεστόριον ἐκδικοῦντες ἀντεῖπον τῇ πρώτῃ ἐν Ἐφέσῳ συνόδῳ καὶ τῷ ἐν ἀγίοις Κυρίλλῳ, ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα Νεστόριον καὶ τὴν κακοδοξίαν ἀνεθεμάτισαν τὴν αὐτοῦ, ἐδέξατο ὁ κατὰ Ῥώμην ἀποστολικὸς θρόνος καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλλος καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία δέχεται αὐτούς. 67 Καὶ τοῦτο δὲ ὑμᾶς εἰδέναι βουλόμεθα ὅτι οὐ μόνον Ἰβᾶς καὶ Θεοδώρητος διὰ τὸ ἀντειπεῖν τοῖς δώδεκα κεφαλαίοις τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου ἐξεβλήθησαν τῆς ἐπισκοπῆς, ἀλλὰ καὶ Δόμνος ὁ Ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπος διὰ τοῦτο κατεδικάσθη ὡς γράψας ὀφείλει μόνον σιωπηθῆναι τὰ αὐτὰ δώδεκα κεφάλαια. ἦντινα κατάκρισιν κατὰ Δόμνου γενομένην καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἡ ἐν Καλχηδόνι σύνοδος ἐδέξατο τε καὶ ἐβεβαίωσεν. ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθές ἐστιν, καὶ αὐτὸς Θεοδώρητος πρὸς Ἰωάννην τὸν Γερμανικεῖας ἐπίσκοπον μαρτυρεῖ γράφων οὕτως 68 Τί δήποτε καὶ προφανῶς ψεύδονται καὶ φασὶ μηδεμίαν γεγενῆσθαι περὶ δόγμα καινοτομίαν; διὰ ποίους φόνους καὶ γοητείας ἐξηλάθην ἐγώ; ὁ δεῖνα τίνας μοιχείας ἐτόλμησε; ποίους ὁ δεῖνα διώρυξε τάφους; δῆλόν ἐστιν καὶ τοῖς βαρβάροις, παρακαλῶ, ὡς δογμάτων χάριν ἀμὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἐξήλασαν. καὶ γὰρ τὸν κύριον

Δόμονον ὡς τὰ κεφάλαια μὴ δεξάμενον καθεῖλον οἱ βέλτιστοι πανεύφημα ταῦτα καλέσαντες καὶ ἐμμένειν τούτοις ὁμολογήσαντες. ἐγὼ γὰρ αὐτῶν τὰς καταθέσεις ἀνέγνων, ἐμὲ δὲ ὡς τῆς αἰρέσεως ἕξαρχον ἀπεκήρυξαν. 69 Ἐκ τούτων τοίνυν δείκνυται ὅτι διὰ τὰ κεφάλαια τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου τὰ κατὰ Νεστορίου προτεθέντα καὶ Δόμνος καὶ αὐτὸς Θεοδώρητος καὶ Ἰβας καὶ ἄλλοι τινὲς ἐξεβλήθησαν. καὶ Θεοδώρητον μὲν καὶ Ἰβαν μεταμεληθέντας καὶ δεξαμένους τὰ μνημονευθέντα κεφάλαια καὶ τὰ ἄλλα, δι' ἃ ἐξεβλήθησαν, ἡ ἀγία σύνοδος ἢ ἐν Καλχηδόνι ἐδέξατο· οἱ ἄλλοι δὲ οἱ μὴ μεταμεληθέντες οὐκ ἐδέχθησαν, ἡ δὲ Δόμνου κατάκρισις καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἐβεβαιώθη. 70 Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε ὅτι τὰς Θεοδώρου βλασφημίας τὰς παρ' ἡμῶν πεμφθείσας ὑμῖν ἀναθεματίζετε, εἴ τις ἂν ὦσιν, αὐτὸν δὲ Θεόδωρον ἠμφεβάλετε ἀναθεματίσαι διὰ τὸ ἤδη προτελευτήσαι αὐτὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὡς λέγετε, τῶν ἐκκλησιῶν, γινώσκετε ὅτι οἱ λέγοντες μὴ ἐξὸν εἶναι Θεόδωρον ἀναθεματίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἐπισκόποις συναριθμεῖσθαι, ἐπειδὴ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καθὼς εἰρήκατε, τῆς ἐκκλησίας ἐτελεύτησεν, ὀφείλουσιν καὶ Ἰούδαν τοῖς ἀποστόλοις συναριθμεῖν τὸν ὡς ἐνόμισεν λαθόντα τὸν γινώσκοντα τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων θεὸν καὶ μετὰ τῶν ἄλλων μαθητῶν κοινωσίαν δεξάμενον ἀπ' αὐτοῦ. ὅσον γὰρ ἦκεν εἰς τοὺς ταῦτα λέγοντας, μέμψεώς εἰσιν ἄξιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι οἱ μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον ψῆφον κατ' αὐτοῦ προαγαγόντες κατακρίναντες αὐτὸν καὶ εἰς τόπον αὐτοῦ ἄλλον ἀντισταγαγόντες. καὶ πάλιν ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἀγίοις εὐαγγελίοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀποστόλων ἀναγινώσκεται, μὴ ἄρα ἐκ τούτου ἢ ὡς ἀπόστολος δέχεται ἢ τῆς κατακρίσεως τοῦ ἀναθέματος ὄφειλεν ἐλευθερωθῆναι; κατανοεῖτε τοίνυν ὅτι ἐκεῖνος τελευτᾷ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν ἐκκλησιῶν ὃ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν μέχρι πέρατος τῆς οἰκείας ζωῆς φυλάξας. καὶ γὰρ εἰ καὶ Μανιχαῖος ἢ Ἀρειανὸς ἢ Νεστοριανὸς ἢ Εὐτυχιανιστὴς ἢ ἄλλος οἴσοσυν αἰρετικὸς ἢ Ἑλληνικῆ μανία κρατούμενος λάθῃ κοινωνῶν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ οὕτως τελευτήσῃ καὶ μετὰ θάνατον ἢ ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἢ καθ' ἕτερον τρόπον αἰρετικὸς εἶναι φανῆι, ὅμως οὐκ ἐκ τούτου ἢ ὀρθόδοξος βλάπτεται πίστις ἢ ἐκεῖνος ἐλευθεροῦται τῆς κατακρίσεως, εἰ ἐν τῇ εἰρήνῃ τῶν ἐκκλησιῶν λέγεται τελευτήσαι. καὶ γενικῶς οὐδένα τῶν αἰρετικῶν θάνατος ἐκ τῆς περὶ τῆς κακοδοξίας αὐτοῦ κατακρίσεως ἐλευθεροῖ, μᾶλλον μὲν οὖν διὰ τοῦτο καταδικάζει, ὅτι ζῶν οὐ μετεμελήθη. ὅτι δὲ οἱ αἰρετικοὶ οἱ ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν μὴ μεταμεληθέντες καὶ μετὰ θάνατον κατεκρίθησαν, ἐκ πολλῶν δείκνυται. καὶ Εὐνόμιος γὰρ καὶ Ἀπολινάριος καὶ Βόνωσος καὶ ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις Βαλεντῖνος Βασιλείδης Μαρκίων καὶ Κήρινθος καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ ζωῇ μὴ ἀναθεματισθέντες μετὰ θάνατον κατεκρίθησαν καὶ ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀναθεματίζονται, ἐπειδὴ ἐν τῇ οἰκείᾳ πλάνῃ ἐτελεύτησαν, ὥσπερ οἱ ἐν τῇ ἰδίᾳ ζωῇ ἀδίκως κατακριθέντες μετὰ θάνατον ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀνεκλήθησαν, τουτέστιν Ἰωάννης καὶ Φλαβιανὸς οἱ ἐν ἀγίοις ἀρχιεπίσκοποι Κωνσταντινουπόλεως. κατὰ γὰρ τὴν ὑμετέραν ἔννοιαν χρὴ τοὺς αἰρετικούς ἐν τῇ οἰκείᾳ πλάνῃ τελευτήσαντας ἐλευθεροῦσθαι, τοὺς δὲ ὀρθοδόξους τοὺς ἀδίκως κατακριθέντας μὴ ἀνακαλεῖσθαι μετὰ τὸν θάνατον, ὅπερ πάσης ἀσεβείας πεπλήρωται. 71 Ὅτι δὲ ἐκκλησιαστικὴ ἐστὶ παράδοσις τοὺς αἰρετικούς καὶ μετὰ θάνατον καταδικάζεσθαι καὶ ἀναθεματίζεσθαι, φανερὸν μὲν ἐκ τούτων ἐποιήσαμεν, πλὴν ὅμως καὶ ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἀγίων ἀποστόλων τοῦτο δείκνυται. λέγοντες γὰρ προσήκειν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν τελευτώντων ἐλεημοσύνας παρέχεσθαι οὕτως ἐπάγουσι 72 Ταῦτα δὲ περὶ τῶν εὐσεβῶν λέγομεν· περὶ δὲ τῶν ἀσεβῶν ἐὰν τὰ τοῦ κόσμου δῶι πένησιν, οὐδὲν ὀνήσει αὐτόν. ὧι γὰρ περιόντι ἐναντίον ἦν τὸ θεῖον, δῆλον ὅτι καὶ μεταστάντι. 73 Ὅποτε τοίνυν οἱ ἀπόστολοι περὶ τῶν εὐσεβῶν οὕτω διετύπωσαν, τίς εἴποι χρῆναι μετὰ θάνατον τοὺς αἰρετικούς ἢ αὐτὸν μάλιστα

Θεόδωρον τῆς κατακρίσεως τοῦ ἀναθέματος ἐλευθεροῦσθαι, ὄντινα οἱ ἅγιοι πατέρες ὡς χεῖρονα Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων καὶ Σοδομιτῶν καὶ πάντων τῶν αἰρετικῶν βλασφημήσαντα τούτοις συνηρίθμησαν καὶ μετὰ τῆς αὐτοῦ ἀσεβείας κατέκριναν; ὅτι δὲ καὶ μετὰ θάνατον τοὺς αἰρετικούς, ὡς προείπομεν, ἀναθεματίζεσθαι δεῖ, καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Αὐγουστῖνος ἐπίσκοπος ἐκ τῆς τῶν Ἄφρων χώρας οὕτω λέγει ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Βονιφάτιον γεγραμμένῃ 74 Ὅποτε κἂν ἀληθῆ ἦι δυνατὸν δειχθῆναι τὰ παρ' αὐτῶν ἀντιτεθέντα Κεκιλιανῶι καὶ ὑμῖν, καὶ ἀποθανόντα ἂν αὐτὸν ἀνεθεματίζομεν· ἀλλ' ὅμως τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, ἣτις οὐ ταῖς ἐν φιλονίκιαις δόξαις μεταβάλλεται, ἀλλὰ ταῖς θείαις μαρτυρίαις βεβαιοῦται, δι' οἰονδήποτε ἄνθρωπον καταλιπεῖν οὐκ ὀφείλομεν. 75 Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐν ἁγίοις Αὐγουστῖνος· ὅμως οὐ μόνον τοὺς εἰς πίστιν ἁμαρτάνοντας μετὰ θάνατον οἱ ἅγιοι πατέρες ἀναθεματίζουσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισκόπους τοὺς ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτῶν βουλήσει ἢ ἐξ ἀδιαθέτου αἰρετικοῖς συγγενέσιν ἢ ἐξωτικοῖς καταλιμπάνοντας. τῆς γὰρ ἐν Ἀφρικῇ συνόδου ὀγδοηκοστὸς πρῶτος κανὼν οὕτω λέγει 76 Πάλιν ὠρίσθη, εἴ τις ἐπίσκοπος κληρονόμος ἐξωτικὸς τῆς ἰδίας συγγενείας ἢ αἰρετικὸς κἂν ἰδίους συγγενεῖς ἢ Ἑλληνας προτιμήσει τῆς ἐκκλησίας, καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζεσθω καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν τοῦ θεοῦ ἱερέων μὴ ἀναγινωσκέσθω. καὶ οὐδὲ ἐξαιρεῖται τῆς κατακρίσεως, εἰ ἀδιάθετος τελευτήσῃ, ἐπειδὴ ἐχρῆν αὐτὸν ἐπίσκοπον γενόμενον μηδαμῶς ἀναβάλλεσθαι τὴν τῆς ἰδίας οὐσίας διοίκησιν ἀρμοδίαν τῶι οἰκείῳ ἐπαγγέλματι. 77 Εἰ τοίνυν, καθὼς ὁ ἐκκλησιαστικὸς ὠρίσε κανὼν, ὑπὲρ ἰδίας οἱ ἐπίσκοποι περιουσίας μὴ ὀρθῶς διοικηθείσης καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζονται, πόσω μᾶλλον ἀναθεματίζεσθαι ὀφείλον οἱ εἰς αὐτὸν τὸν θεὸν ἁμαρτάνοντες τῆς ἀγίας γραφῆς λεγούσης 20 ἐὰν ἄνθρωπος εἰς ἄνθρωπον ἁμάρτη, καὶ προσεύξονται περὶ αὐτοῦ· εἰ δὲ εἰς θεὸν τις ἁμάρτη, τίς προσεύξεται περὶ αὐτοῦ; 20; 78 Ἀποδείξαντες δὲ ὅτι ἐν τοῖς προλαβοῦσι χρόνοις ὠρίσθη παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων χρῆναι καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζεσθαι τοὺς εἴτε εἰς πίστιν εἴτε εἰς κανόνας ἁμαρτήσαντας, ἀναγκαῖον εἶναι συνείδομεν καὶ τὰ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις γενόμενα πᾶσι δῆλα καταστῆσαι πρὸς ἀναίρεσιν πάσης ἀφορμῆς τῶν τοὺς προφανεῖς αἰρετικούς καὶ τὴν τούτων ἀσέβειαν ἐκδικούντων. Λαυρέντιον γὰρ καὶ Διόσκορον τοὺς ἐν διαφόροις χρόνοις τὴν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἱερωσύνην ὑφαρπάσαντας, εἰ καὶ μὴ εἰς πίστιν ἤμαρτον, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ κατὰ περιδρομὴν ἐσπούδασαν τῆς ἐπισκοπῆς ἐπιλαβέσθαι, μετὰ θάνατον ὁ ἀποστολικὸς θρόνος κατέκρινεν καὶ ἀνεθεμάτισεν. 79 Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο τοῖς ἡμετέροις προσεθήκατε γράμμασιν ὅτι ἐὰν τις τὸν αἰρεσιάρχην ἀναθεματίσῃ καὶ εἴπη κατακρίνων καὶ τοὺς τὰ ὅμοια φρονοῦντας αὐτῶι, συμπεριλαμβάνει πάντας τοὺς ὀτεδήποτε ταῦτα φρονήσαντας καὶ διὰ τοῦτο ἐπειδὴ Παῦλον τὸν Σαμοσατέα καὶ Φωτεινὸν καὶ Βόνωσον καὶ Νεστορίον ἀναθεματίζετε, οὐκ ὀφείλετε καὶ Θεόδωρον τὸν τὰ ὅμοια ἐκείνοις φρονήσαντα ὀνομαστικῶς ἀναθεματίσαι, γινώσκετε ὅτι πρῶτον μὲν ἐκεῖνοι δίχα ὀνόματος ἀναθεματίζονται οἱ κατὰ πλάνην ἀκολουθήσαντες τοῖς αἰρεσιάρχαις, οὐ μὴν οἱ ἄλλους ἀπατήσαντες. τοὺς γὰρ ἀρχηγούς τῶν αἰρέσεων καὶ ὀνομαστικῶς ἢ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ ἀναθεματίζει, Θεόδωρος δὲ οὐ μόνον διδάσκαλος ἦν τῆς Νεστορίου δυσσεβείας, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς διὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ἠπάτησεν. ὡσπερ γὰρ οἱ ὀρθοὶ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλοι διὰ τῶν οἰκείων ἐκθέσεων γνωρίζονται καὶ ἐπαινοῦνται, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου πάντες οἱ τῆς κακοδοξίας ἀρχηγοὶ διὰ τῶν ἰδίων ἀσεβῶν συγγραμμάτων ἐλέγχονται καὶ ἀναθεματίζονται. ὁπότε τοίνυν Θεόδωρος καὶ αἰρεσιάρχης γέγονε καὶ ἀναριθμήτους βλασφημίας ἐν τοῖς οἰκείοις βιβλίοις ἐξήμεσεν, οὐδεμίαν ἔχετε δικαίαν ἀφορμὴν πρὸς τὸ παραιτήσασθαι τὸν κατ' αὐτοῦ ἀναθεματισμόν. 80 Περὶ δὲ τῆς ἐκθέσεως τῆς πίστεως ἦν τοῖς ἡμετέροις γράμμασιν ἐνεθήκατε, εἰ καὶ πολλὰ εἴχομεν μέμψασθαι, ἀλλ' οὖν

ὅμως διὰ τὴν ὑμετέραν ἄγνοιαν καὶ ἀπλότητα τοῦτο παραλιπεῖν τέως δεῖν ἐνομίσαμεν. ἔν τισι γὰρ ἀνασφαλῶς ἐγράψατε, ἔν τισι ῥήματα τεθήκατε μηδὲ ταῖς θεαῖς γραφαῖς μηδὲ τοῖς ἀγίοις πατράσιν ἐγνωσμένα, ἐν ἄλλοις δὲ τοὺς διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας τό γε εἰς ὑμᾶς ἦκον κατεδικάσατε, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τινα εἰς τὴν ὀρθόδοξον συντείνοντα πίστιν παρελείψατε. ὅθεν χρὴ ὑμᾶς κατὰ τὴν παραίνεσιν τῶν ἀγίων πατέρων ἢ γινώσκοντας λαλεῖν ἢ ἀγνοοῦντας σιωπᾶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐπισταμένων διδάσκεσθαι. 81 Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε ἡμῖν πῶς ὀφείλομεν τοῖς Αἰγυπτίοις ἀποκρίνασθαι, θαυμάζομεν ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν καὶ Θεόδωρον καὶ Νεστόριον καὶ τὴν κακοδοξίαν τὴν αὐτῶν ἐκδικοῦντες ἡμῖν παραινέειν ἐπιχειρεῖτε τί ὀφείλομεν ἄλλοις ἐναντίοις τῆς ἐκκλησίας ἀποκρίνασθαι. εἰ γὰρ τις τοῖς παρ' ὑμῶν γραφεῖσι συναινέσει, οὐδὲν ἕτερον παραινέσει τοῖς Αἰγυπτίοις ἢ Θεόδωρον καὶ Νεστόριον τοὺς αἰρετικούς δέξασθαι καὶ πάντας τοὺς ἀγίους πατέρας καταδικάσαι τοὺς κατακρίναντας ἐκείνους τε καὶ τὴν αὐτῶν ἀπιστίαν καὶ πρὸς τούτοις ἐξ ἑτέρας πλάνης εἰς ἄλλην ἐμπεσεῖν, ὅποτε ἡμῖν ἐγράψατε ἀποκρίνασθαι τοῖς ἐναντίοις τῆς ἐκκλησίας καλὴν καὶ ὀρθόδοξον εἶναι τὴν μυσαρὰν ἐκείνην ἐπιστολὴν. σπουδάσατε τοίνυν πρῶτον μὲν ὑμᾶς αὐτοὺς διορθώσασθαι καὶ οὕτως ἄλλους διδάξαι. εἴ τις γὰρ ἢ Θεόδωρον ἢ τὴν λεγομένην Ἰβρα ἐπιστολὴν ἢ τὰ Θεοδωρήτου συγγράμματα τὰ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐκτεθέντα ἐκδικεῖ, τοῖς αἰρετικοῖς ἑαυτὸν συναριθμῶν ἀλλότριον ἑαυτὸν ποιεῖ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἧς κεφαλὴ ἐστὶν ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, οὗτινος ὑμᾶς αὐτοὺς χωρίζετε τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν καὶ Θεόδωρον ἐκδικοῦντες, καὶ διὰ τοῦτο προσῆκόν ἐστιν ὑμᾶς τῆς ἀσεβείας τῆς ἐπιστολῆς καὶ τοῦ ἐκδικεῖν Θεόδωρον τὸν οὕτω προφανῆ αἰρετικὸν ἀποσχέσθαι. εἰ γὰρ ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος κωλύει τοῦτο μὲν ἐκ τοῦ ἰδίου ὀνόματος, τοῦτο δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων καλεῖσθαι τινα καὶ ἐπιτιμᾶι τοῖς λέγουσιν 20 ἐγὼ μὲν 20